GUSTAVSBERGAREN

VÅRVINTERN 1972

GUSTAVSBERGAREN

Årgång 30 nr 2
Utgiven av diskussionscirkeln Forum, Gustavsberg
Redaktör och ansvarig utgivare: Edla Sofia Arvidsson
I redaktionen: Margareta Hald, Foto: Hilding Ohlson
Redaktionens adress AB Gustavsbergs Fabriker,
134 00 Gustavsberg. Telefon 0766/391 00. Postgiro 27 51 73 - 3
Övriga i redaktionskommittén:
Fritz Berg, Bertil Peterson, Axel Björkman
Pren.avgift pr år 12:— utlandet 15:—
Tryck: E. Olofssons Boktryckeri AB
Stockholm 1972

UR INNEHÅLLET:

Redaktionens kommentar	1
Företagsnämndens Protokoll	2
Förslagspristävlingen	4
Gustavsberg VII 60 år	7
Malmökontoret	12
Saltstänk	14
Skolpoliser	15
Trafik	16
Konsum–Domus	18
Invandrarkurs TBV	19
Spelnatt	20
Pensionärer	21
Oxelösund Ramdalen	23
Ishockey	24
Mölntorpsglimten	25
Radhusmästerskapen	26
Bandy	27
Vandra min väg	29
Pastorsnytt	30
Frågan är fri	32

Omslaget: Skidbacken vid Skevik

GUSTAVSBERG VII

Preliminärt program för Stiftelsen Skärgårdsbåtens vårutfärd till Gustavsberg med ångf. "Saxaren" (f.d. "Gustavsberg VII") lördagen den 6 maj 1972:

11.00 avgår "Saxaren" från Gustaf III:s staty (gustavsbergsbåtarnas vanliga avgångsplats och -tid). Lunch- och smörgåsservering.
11.45 anlöpes Klintens brygga vid Skurubron.
12.45 är vi framme vid Gustavsberg.
13.15 går "Saxaren" ut på en entimmestur ner mot Saltsjöbaden och resenärerna från Stockholm får samtidigt i Folkparkens bio se en film om "Saxarens" bärgning 1964, en äldre film om porslinsfabriken m.m.
Därefter serveras kaffe med dopp, och tillfälle finns att bese en utställning fotografier av gustavsbergsångbåtarna i bions foajé.
15.00 sker återresan med "Saxaren" till Stockholm, dit vi kommer c:a 16.45.

Pris för resan Stockholm—Gustavsberg t.o.r. 20 kr.
Pris för entimmesturen från Gustavsberg 7 kr.
— medlemmar i fabrikens veteranförening åker gratis.

Vidare upplysningar, biljettbest. m.m.: Fru Nanna Englundh, Stiftelsen Skärgårdsbåtens expedition, måndagar—fredagar kl. 10.00—13.00, tel. 08/20 34 35.

Detta gäller färden från Stockholm, för entimmesturen behövs ingen biljettbeställning.

ARBETARSKYDD

Avd. 205 — Studiekommittén hade fredag—lördag 24 och 25 mars en arbetarskyddskonferens på Folkets Hus — Gustavsbergsteatern. Ett intensivt och välredigerat program — fem timmar på fredag och fyra på lördagen — där huvudskydds- och skyddsombud deltog.

Första dagen började med introduktion av kursen, som Birger Andersson gjorde. Därefter talade Rune Raxell om företagshälsovård, och David Hjerpe om arbetarskyddsfrågor. Sedan samlades deltagarna i grupper för arbete med lokala regler för arbetarskydd.

Efter kaffet talade Hans Palmstierna för en större publik — förutom kursdeltagarna också inbjudna från företag och kommun. Så diskuterade man, med Arne Johansson som ledare, fram till kl. 18.

Lördagen började kl. 9 med föreläsning av Fabriksarbetarförbundets skyddsombudsman, Sven Daglund och avslutades med grupparbete, diskussion och lunch.

GUSTAVSBERGAREN återkommer i nästa nummer med fylligare reportage och uppgifter kring den intressant upplagda konferensen.

VÅR I SIKTE

Aprilsolen lyser på Farstavikens is, dagsmejan är över oss, ljuset har återvänt och livet är härligt. Alla båtälskare får ett blått återsken av Nämdö fjärd i blicken och tittar till båten under presenningen på Kattholmskajen. Vi andra skottar snö på de tjuvstartande tulpanerna och undrar om syrenplantorna har klarat barvintern. Vi har genomlidit en lång vinter och känner starkt för våren. Vi nordbor är inte naturdyrkare utan skäl. Vintern är vårt pris och våren vår belöning.

"Gustavsberg VII" numera "Saxaren" har sålts till norrländsk hamn och skall gå en sista tur till vår kaj på sin gamla rutt den 6 maj, se program på motstående sida. Gustav Alexandersson har skrivit om Sjuan på 5 innersidor och öst ur sitt gedigna vetande, oss till glädje.

Vi har ett reportage från Malmö-kontoret på VVS, VA-sidan och vi har inväntat företagsnämndens protokoll för att få det så aktuellt som möjligt. Apropå det, så besöker Porsgrunds företagsnämnd oss i slutet av denna månad. En kär svarsvisit på Gustavsbergs företagsnämnds besök i Porsgrund förra året. Vi hoppas och tror på ett givande utbyte.

Fabrikens korpidrott har haft framgångar. Kämpar från Farstaviken har hämtat hem lagpriset många gånger förr, nu lades åter en seger till de övriga, vackert! I det här vårvinternumret brukar idrotten trängas i spalterna. Bandy, ishockey och naturligtvis inte minst Radhusmästerskapen, en av våra käraste traditioner.

Vet Ni att vi är rätt framstående när det gäller förslagsverksamheten? Den här gången har Gustavsbergsfabrikens personal tävlat med 31 kooperativa industrier och erövrat 7 pris av 20 möjliga, däribland det hedrande första priset. Fyra pris till Farstaviken, två till Fristadsfabriken och ett till Centrifugalrör i Oxelösund.

Mölntorpsfabrikens fritidsklubb har ägnat sig åt skidor och pimpelfiske och Reftele kommer med vårsolen utlovas det.

Skolpoliser och hård trafik i samhällets mitt berättar vi om och Konsum laddar upp inför sommarhalvåret.

Trots snön på omslaget så spränger vi i ilfart mot våren. Vi ses,

Red.

TROLLHÅR I FARSTASKOGEN

"Det stampade i marken från alla fyra hållen,
och näggum det var roligt, för jaggu var det trollen,
som långsamt kommo skumpande med dunder och duns.

Gustav Fröding

FÖRETAGSNÄMNDEN

Inledningsvis karaktäriserade Bo Broms 1971 allmänt sett som ett besvärligt år ur arbetskrafts- och prisstegringssynpunkt. En förbättring av valutareserven och en importminskning kan dock noteras. Förväntningar och tendenser mot en konjunkturuppgång gör att vi ser ganska optimistiskt på 72—73, men en återhållsam ekonomi och en stram livsföring torde fortfarande behärska såväl näringsliv som stat och kommun. I statsverkspropositionen väntas bygginvesteringarna i år öka med 6 % och vad gäller bostadsbyggandet räknar man med drygt 100.000 färdigställda lägenheter. Den strukturförändring som äger rum mot ökat småhusbyggande hoppas vi ska gynna oss, då småhusen oftast har fler toalett- och hygienrum än flerfamiljhusens lägenheter. På sikt kommer storstadsområdena proportionerligt att få färre nya lägenheter samt saneringS- och moderniseringsverksamheten att utsträckas en god bit in på 80-talet. Framförallt kan vi framdeles vänta en ökad sanering på badrumssidan.

Årets första månader innebär en dämpning och åtstramning vad gäller orderingången inom flera av våra tillverkningsgrenar och detta ger givetvis ökade lager. Vi räknar dock med detta som en god beredskap inför sommaren och den förväntade konjunkturuppgången.

De sista månadernas förbättrade försäljning under 1971 innebar att den förräntning som förväntades i det närmaste uppnåddes, och 1972 borde bli ett ännu bättre år.

I Ingmar Isakssons frånvaro gav Percy Gelin en redogörelse för VVS-marknaden.

Sanitetsporslinet har en ganska god orderingång och utlastning.

Badkaren går störningsfritt, medan smidda pannor har en prismässigt hård marknad.

Reningsverken förefaller att bli en framgångsrik produkt och försäljningen har en del goda kontakter genom bioxialarbetet.

Vad gäller *Oxelösund* har MA-rören glädjande nog fått en ökad efterfrågan och totalt har vi f n där fin orderingång, inte minst genom att en del AMS-arbeten nu igångsatts.

Villapannförsäljningen har intensifierats, och vi hoppas att de nya produkterna ska resultera i ökad efterfrågan.

Mölntorpsfabriken kommer att till semestern ha tagit fram den nya svenska diskbänken, som då skall ha introducerats på marknaden. Vad gäller våra exportbänkar råder hård priskonkurrens, men vi hoppas kunna hålla vår budget. I sammanhanget meddelades att Bengt Bram jämsides med sin befattning som chef för badkarsfabriken också skall fungera som överingenjör för Mölntorpsfabriken.

I sin produktionsgenomgång nämnde Bertil Dahllöf om de förbättringar som ska göras på BKF bl a separata sprutskåp för färgade kar och en luftsluss i presshallen. Kyldisk och smidda pannor har för närvarande otillfredsställande beläggning.

På *SPF* har produktionen ökat mot föregående år. Ett par vikingugnar kommer att byggas om under semestern, medan E-kanalen förmodligen får vänta till 1973 års semester.

Produktutvecklingen kommer att presentera ett nytt sortiment inom flera sektorer på VVS-mässan i mitten av april. *Plastavdelningen* kan redovisa fin orderingång och har svårigheter att hinna med alla beställningar. Den nya maskinen för skummade produkter är nu under installation och ett nytt plasttält utanför TEC har tagits i bruk som lagerutrymme. *HPF* redovisar bättre siffror överlag mot 1971-års början. Den nya glaseringslinen kommer inom kort att vara i drift och genom nya maskiner har dekorsidan fått ökade resurser. En av gasugnarna kommer under semestern att få regler- och brännarsystemen utbytta. *Underhållsverkstäderna* har f n förhållandevis hygglig beläggning, och då framförallt verktygsavdelningen. En viss upprustning kommer att ske av byggnaderna vid sidan av brandstationen. Bl a kommer en ny utställningslokal att iordningställas. Även gården mellan Gamla kontoret och nämnda byggnader kommer i vår att göras iordning. Vattenfall kommer att bygga en ny transformatorstation i närheten av Farstaborg, som beräknas tas i bruk 73—74. Bo Broms kompletterade genomgången med att nämna att Fristadsfabriken ökat sin produktion bl a genom en del maskininköp.

Det i förväg översända bokslutet för 1971 kommenterades av Ruben Edqvist. Den fakturerade försäljningssumman var 343,7 mkr, en ökning med 20 mkr. Till försäljningsökningen har främst vår *Fristadsfabrik* bidragit genom sina PVC-rör. *SPF* har också ökat intäkterna. En ganska stor del av den ökade försäljningen är effekt av prishöjningar. En genomgång av varje tillverkningsgren och dess resultat följde sedan. Slutligen visade Ruben Edqvist på planscher företagets utveckling de senaste fem åren. Bl a belystes försäljningen, tillgångar och skulder, personalkostnader, personalstyrkans förändringar och ekonomiska resultatet.

Efter genomgången ställde ledamöterna flera frågor. Bl a undrade Einar Svensk om inte personalstyrkan på kyldisk- och pannberedningen måste anpassas till produktionen på dessa avdelningar, och Bengt Bram svarade att en nedskärning av personal redan gjorts genom förflyttningar till SPF samt att den kombinerade arbetsstudie- och planeringsfunktionen även i samarbete med TEC tar fram nya produkter, såsom rörschakt m m. Arne Johansson frågade om pannavdelningens förhållanden. Bo Broms svarade att trots allt gav 1971 högre intäkter än 1970.

I rapporten från arbetsutskottet meddelade Bo Broms, att de personalträffar där representanter för produktionen, personalavdelningen och fackorganisationerna samrått, ånyo kommer att återupptagas. Även en mindre personalkommitté med uppgift att handlägga omflyttningsärenden kommer att träda i funktion.

Meddelades vilka som ingår i företagsnämnden 1972,

såväl ordinarie som suppleanter. Från företagets sida kommer Gösta Westh att ersätta Lars Lidström, som slutat. Ny i företagsnämnden från SALF är Mats Algotsson, som ersätter Olle Forssman. Från 205-an ersätts Maija Olsson med Enar Ekblom, Plast.

Till arbetsutskott för 1972 utsågs Bo Broms, Ruben Edqvist, Bertil Dahllöf, Johan Espeland, Erik Norberg, Arne Johansson och Birger Andersson, vilket innebar omval av samtliga.

Nils Winberg gav med hjälp av overheadbilder en delredovisning av den attitydundersökning som genomförts vid företaget. Totalt har 195 personer deltagit i utfrågningen, varav en referensgrupp med 64 personer vilka haft minst 3 års anställning. Genomgående visar undersökningen att såväl nyanställda som sådana som haft längre anställning är ganska positivt inställda till såväl arbete, arbetskamrater, arbetsledning som bostad och samhälle. Ytterligare bearbetning av undersökningsmaterialet kommer att ske efter miljöstudiegruppens anvisningar.

Bestämdes att personalträffarna för året ska äga rum följande dagar: 16/5, 22/8 och 14/11.

Rapporten om lunchrummens ekonomi hade tillställts ledamöterna och godkändes i befintligt skick och lades till handlingarna.

Personaltjänstens rapport visar att antalet anställda vid årsskiftet var 2.134 personer, vilket innebär en minskning med 25 personer mot föregående årsskifte. Personalomsättningen visar också glädjande nog lägre siffror, 16,9 % mot 22 % 1970. Personalbehovet är nu c:a 30 personer, och en ljusning i bostadssituationen förväntas under våren då kvarteret Skorpionen i Lugnet successivt blir inflyttningsklart.

Förslagsverksamheten

KFO:s förslagspristävling 70—71 är nu avgjord och gustavsbergarna höll sig väl framme och belade några av de främsta platserna. Hans-Erik Hansson, BKF, fick 1:a pris (en färg-TV), Majvor Asshoff, HPF fick 7:e pris, Adolf Pietralla, HPF 15:e och Nils Hansson, Plast 18:e pris.

Vid december och januarisammanträdena belönade förslagskommittén sammanlagt 29 förslag med tillsammans 9.460:—. Bland förslagen märks "Gjuttratt" som gav förslagsställaren Bengt Sandberg, SPF 3.300:—; förslagen "Pusselsikt" och "Siktramar", vars upphovsman Georgio Poroli, SPF belönades med tillsammans 2.150:— samt Toive Carlin, SPF som fick 1.360:— för "Virkesbesparing".

Totalt premierades 1971 101 förslag med tillsammans 42.785:—, mot tillsammans 109 förslag 1970 med en summa av 31.675:—.

Samtliga premierade förslagsställare under 1971 kommer att inbjudas till en Ålandsresa under maj månad.

SPF har kunnat konstatera en något bättre primaprocent, informerats om pågående rationaliseringsarbeten, haft klagomål på städning och rengöring samt beslutat snygga upp entrén till lunchrummet.

UHV har resonerat kring informationen inom sin enhet, tillsatt en kommitté som skall utreda lunchrumsservicen, fått önskemål om att en subventionerad personalfest el. resa anordnas i likhet med övriga fabrikers.

BKF har konstaterat att personalstyrkan minskat huvudsakligast genom övergång till dagtid i emaljverket, diskuterat kring låsning av omklädningsrummet under lunchrasten samt haft representanter ute från Arbetarskyddsstyrelsen som inspekterat arbetsplatserna på Kattholmen.

Plast har märkt en stigande efterfrågan om önskemål om extra ledighet för resor till sydliga länder, vilka man haft svårt att tillmötesgå då orderingången varit synnerligen god. Förslag om smörgås- och dryckesautomater för skiftpersonal skall utredas.

HPF fortsätter sina populära personalvisningar av nya lagret, nya utställningen och muséet efter ordinarie arbetstid och drygt halva styrkan har sett dessa begivenheter. Diskussion har också förekommit hur kommittémötena i fortsättningen ska läggas upp för att få nytt "grepp" och innehåll i dem.

Fackföreningarna anordnar 24—25 mars en arbetarskyddskonferens i Gustavsbergsteatern för skyddsombud m fl. Gästföreläsare blir docent Hans Palmstierna och till detta föredrag inbjöds företagsnämndens ledamöter.

Porsgrundsfabrikens företagsnämnd kommer på visit till Gustavsberg 23—24 april och till välkomstmiddagen på kvällen den 23 inbjöds nämndens ordinarie ledamöter. Ev. återbud till detta senare arrangemang meddelas sekreteraren.

Då inga övriga frågor förelåg avslutade ordföranden överläggningarna. *Sekr.*

PERSONALNYTT

Finsk tolk på Personalavdelningen

Maija Olsson, som tidigare arbetat på dekoravdelningen, började den 1 mars som finsk tolk och medhjälpare på Personalavdelningen.

Suomalainen tulkki

Aaikaisemmin HPF:n koristeluosastolla työskennellyt Maija Olsson on 1.3. lähtien siirtynyt henkilö-osastolle, jossa hän tulee toimimaan myös suomalaisten tulkkina.

Kooperativa Riksmästare

Våra skidåkare blev återigen Kooperativa riksmästare i lag med följande mannar: Alvari Ahlstrand, Raine Heikkilä och Toivo Jaara. Mer nästa gång.

Prislista Koop. RM i Bowling:

Klass I lic. herrar: 158 start. 9 Peder Eriksson, Oxelösund, 1533, 12 Reinhold Arvidsson, Göteborgskontoret 1522, 19 Hans Andersson, Fristad 1514, 21 Ferenc Papp, Oxelösund 1510, 36 Gösta Eriksson, Oxelösund 1477, 59 Gunnar Lehnbom, Oxelösund 1440, 66 Henry Andersson, Oxelösund 1433 76 Martin Eriksson, Oxelösund 1418, 79 Kjell Wahlgren, Malmökontoret 1413.

Klass II herrar: 40 start. 4 Olle Jansson, Gustavsberg 1387, 11 Sture Albertsson, Gustavsberg 1352, 21 Yngve Hallams 1299, 31 Kjell Eliasson 1202, 38 Görgen Dahlén 1127, 39 Bengt Lundell 1117 och 40 Per Åke Karlsson 1070 alla Fristad.

Klass III damer: 37 start. 26 Gudrun Olofsson, Gustavsberg 1226, 35 Jane Karlsson, Gustavsberg 1083.

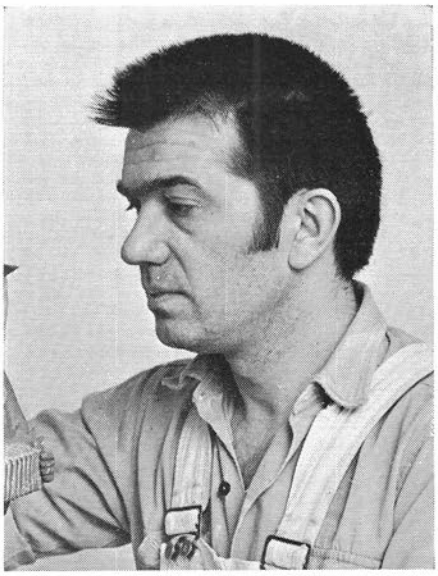

Förslagspristävlingen

7 av 20 priser gick till AB Gustavsbergs Fabriker

Förslagsverksamheten är en gren i arbetet att utveckla företaget och går ut på att få de anställda intresserade att komma med idéer och förslag, som kan leda till förbättringar.

De anställdas medverkan på detta område hänger ofta samman med möjligheterna att kunna påverka sitt arbete och den arbetssituation man befinner sig i. Samverkan för att lösa problem är ett gemensamt mål för parterna på arbetsmarknaden. I förekommande avtal understryker man vikten av att arbetsgivaren och de anställda tillsammans verkar för goda produktions- och arbetsförhållanden. Förslagsverksamheten ingår som en viktig del i företagsdemokratin.

Om det sistnämnda begreppet förs livliga debatter och man har som bekant på senare år övergått alltmer att tala om fördjupad företagsdemokrati.

Inom alla nivåer och områden i samhället skall den anställde enligt mitt förmenande i möjligaste mån få rätten att på ett eller annat sätt påverka sin arbetssituation. Härtill kommer också behovet av ett förtroendefullt samarbete mellan anställda och företagsledning. Andan i företaget skall kännetecknas av ömsesidigt förtroende, gemenskap och tolerans.

I linje med dessa ambitioner framstår alltmer förslagsverksamheten som en väsentlig möjlighet att bättre påverka sin egen och andras arbetssituation.

Genom att aktivt deltaga i vardagsrationaliseringar och miljöförbättringar stärks många gånger samhörighetskänslan med företaget.

En vedertagen uppfattning är att begreppet förslag skall innebära en konstruktiv idé vilken skall leda till en förbättring inom företaget. Förbättringar som leder till en ökad produktion är nödvändiga. Ökad produktivitet är ur alla medborgares synpunkt önskvärd och det är ju genom arbetet i företaget som man skapar det samlade välståndet i landet. Åtskilliga åtgärder som berör människan och miljön kan också vidtagas och det finns säkert många goda förslag till förbättringar.

Alla förslag kan inte genomföras eller belönas. Om ett förslag inte leder till någon åtgärd skall man inte tappa sugen, ty nästa förslag kanske är en fin idé som ger en bra belöning.

Den av KFO bedrivna och nu avslutade förslagskampanjen "bättre 1970—1971" samlade 2.084 förslag, varav 732 från 31 kooperativa industrier och 1.352 från 47 andra kooperativa företag såsom konsumentföreningar, charkuterier, bagerier, lagercentraler, OK, Folksam, Fonus och Brevskolan.

Kampanjen var uppdelad i två grupper, industrisidan i den ena och konsumentföreningarna plus OK i den andra. 20 priser utdelades i varje grupp.

Företagens och föreningarnas respektive förslagskommittéer hade till uppgift att insända de bästa förslagen

Forts. sid. 6

Tre glada gossar firades vid en kaffestund på UHV den 28 febr. Här med diplom fr. vänster Adolf Pietralla HPF, 15:e pris, Nils Hansson Plast, 18:e pris och han som kammade hem förstapriset, en färg-TV, Hans Erik Hansson. Grattis, Grattis och kom igen!

Förslagspristävlingen "Bättre 1970/71" anordnades av KFO- Fackförbundens Centralnämnd, ett samarbetsorgan för konsumentkooperationen. Representanter ingår från kooperationens arbetsgivarsida och ett flertal av LO:s och TCO:s fackförbund.

Bilden överst på vänstersidan visar prisutdelningen på KF. Harry Hjalmarson har just överlämnat TV-apparaten till vår Hans Erik från Badkarsfabriken.

De två därunder är 7:e pristagarna, Majvor Asshoff och Branislav Stajevic som arbetade på Studion tills i somras då Branko vände åter till Jugoslavien, Majvor vårdar om sin baby.

Nederst: Fristadsfabriken erövrade 10:e och 11:e pris genom Pertti Jaakkola och Bent Nilsen.

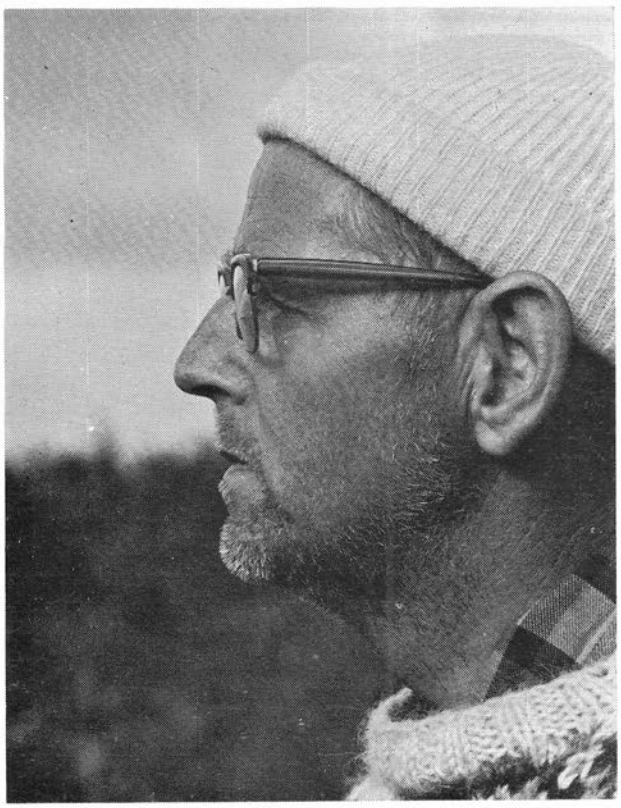

Till höger Lars Henriksson från Centrifugalrör, Ovelösund som vann 13:e pris. Han är känd för denna tidn. läsare som en utmärkt naturfotograf. "Gustavsbergaren" nr 2 -71 hade ett av hans fina bildreportage från Sarek.

I Britt-Louis Sundells atelje.

Nordiskt besök

Varuhusinköpare från Finland, Danmark och Sverige har varit samlade i Gustavsberg och diskuterat diverse problem inom den keramiska sektorn "äta—dricka—servera—pryda" funktionen. Man har besökt konstnärsateljéerna och bekantat sig med konstnärerna, tittat på produktionen samt tagit del av Gustavsbergs nyheter 1972 och 1973. Information om Gustavsbergs produktion, sortiment etc. har hållits av Ruben Edqvist, Arnold Erderyd och Arthur Hald.

Gruppen bestod av Henry Hall, Ebbe Klein och Ib Plath från Illums Bolighus i Köpenhamn, Runar Johansson och Marja Lisa Ingerttilä från Stockmans i Helsingfors, Vivianne Florin, NK Farsta, Sture Andersson, NK Stockholm och Fritz Andersen, Fa Nic Hyllestad, Köpenhamn.

BENPORSLIN
från
Gustavsberg
Oöverträffad kanthållfasthet
Slitstark glasyr
Utlöser ej skadligt bly enl. SLV § 3:1
Tål maskindisk
VDN B 555
ETT BRA KÖP

Förslagspristävlingen

till KFO och från Gustavsbergs Fabriker insändes 19 förslag. Att intresset var stort för tävlingen visar ovanstående siffror och den uppföljning som gjorts av KFO.

Att Gustavsbergs Fabriker skulle hålla sig väl framme i prislistan hade vi i förslagskommittén en känsla av, men att vi av 20 pris skulle erövra fyra till Gustavsberg, två till Fristad och ett till Oxelösund var över våra förhoppningar. Som 1:e pristagare på industrisidan var Hans-Erik Hansson, anställd på vår badkarsfabrik, i särklass. Hans-Eriks förslag till en teknisk förbättrad arbetsmetod när det gäller riktning av badkar är en mycket bra lösning ur produktions- men speciellt ur arbetarskyddssynpunkt. Dr Raxells utlåtande ger besked i denna och enligt:

"Den tidigare typen av riktningsverktyg kräver för sin styrning ganska kraftiga handgrepp med åtföljande fortplantning av vibrationer och skakningar till fingrar, händer och underarmar på verktygsskötaren. Förutsättningarna är därmed givna för ganska stora påkänningar på lederna i dessa områden med förslitningsbesvär i form av värk, stelhet och kapselsvullnader. Teoretiskt kan man väl ej heller helt utesluta möjligheten av att vibrationsskador på blodkärlen i form av cirkulationsskador skulle kunna inträffa.

Det nya verktyget, som demonstrerades, har en fingerlätt styrning som dessutom kunde transmitteras genom gummihandtag. Det förefaller rimligt att den ändrade konstruktionen av verktyget innebär en betydande lättnad för den som skall sköta det."

Som belöning fick Hans-Erik en färg-TV. 7:e pris erövrade Majvor Asshoff och Branislav Stajevic, vid vår hushållsporslinsfabrik, för ett nytt sätt att laga keramikgods.

Som belöning fick dessa idérika medarbetare en matservis.

15:e pris erhöll Adolf Pietralla, också han på HPF, för sin fina idé med en tryckstegringsövervakare vid ugnar och erhöll som belöning en prydnadssak.

18:e pris tog Nils Hansson, anställd på vår plastfabrik, för sin fina lösning av koppling till automatmaskiner och erhöll en prydnadssak som pris. Förslagskommitténs hjärtliga gratulationer till pristagarna.

Vi vill framföra till övriga förslagsställare ett tack för visat intresse under kampanjen och hoppas både när det gäller tävlingar eller verksamhet i normala fall, att vi i Gustavsbergs Fabriker gör vårt bästa för att genom förslagsverksamheten förbättra vår konkurrensförmåga och påverka den arbetssituation man befinner sig i för ökad arbetstillfredsställelse.

Verner Mårtensson

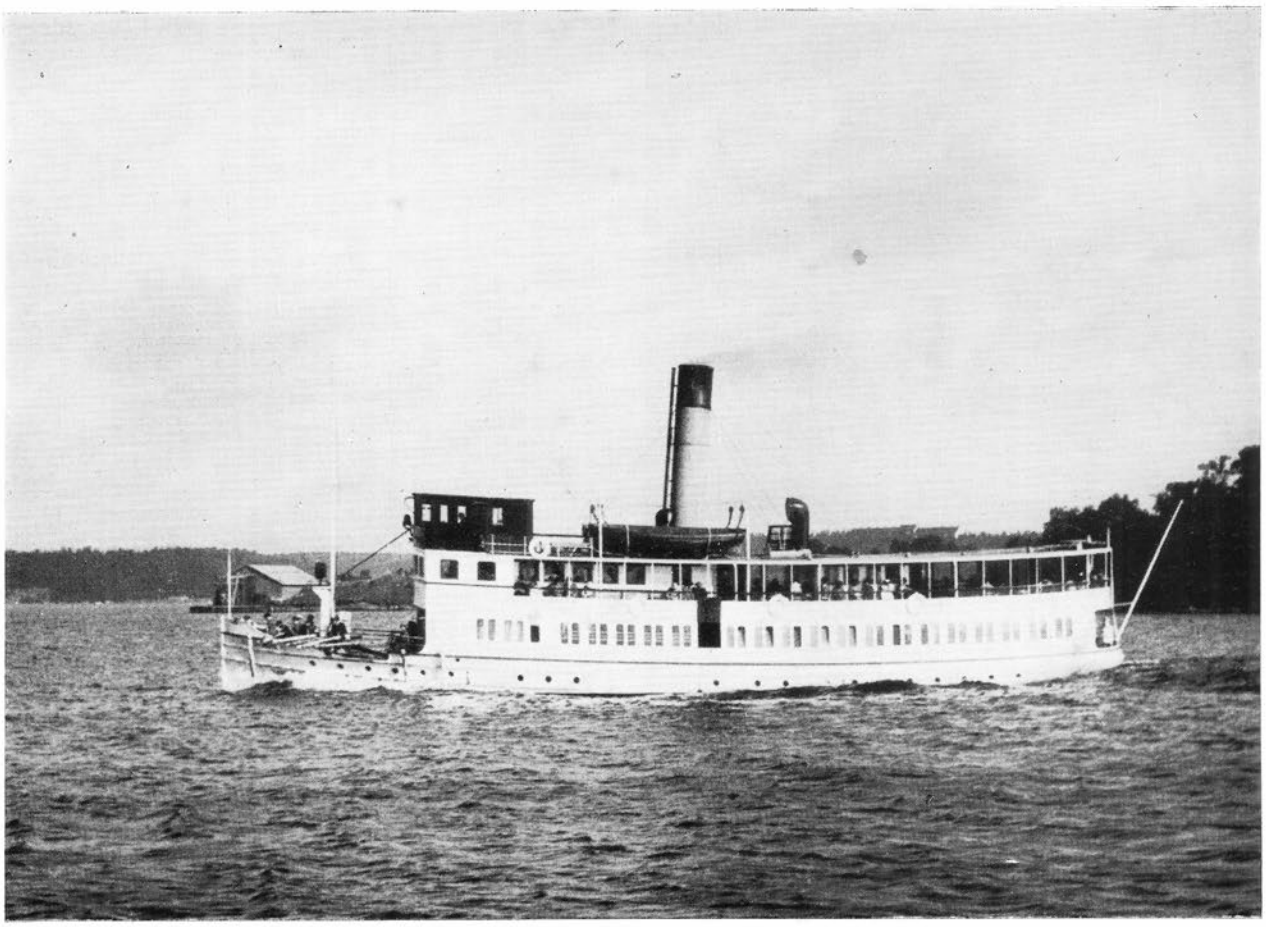

Befälhavaren K. J. M. Waesterbergs son, sjökapten Erik Waesterberg tog fotot.

GUSTAVSBERG VII 60 ÅR

Instundande sommar firar ångbåten "Saxaren" sin 60:e seglation. Det är väl känt för de flesta att båten är identisk med Gustavsbergsbolagets forna stolthet "Gustafsberg VII", och Stiftelsen Skärgårdsbåten har vidtalat dess ägare, Staffan Lindhe, att få arrangera en utfärd till Gustavsberg lördagen den 6 maj, för att manifestera båtens ursprung.

"Gustafsberg VII" ritades av konstruktör Ferdinand Flodman, Saltsjö-Järla, som redan 1909 började utföra förslagsritningar till en 450—650 ind.hk. passagerare- och isbrytareångare åt fabriken. Dessförinnan hade Flodman utfört propellerritningar till IV:n och III:n år 1907. Den 1909 nybyggda eleganta "Brevik" (nu "Waxholm") hade ritats av Flodman, och VII:n fick samma typ av fönsterinfattning i överbyggnadens sidor.

Den 26/11 1909 lämnade Bergsunds Mek. Verkstads AB i Stockholm ett anbud på att få bygga båten för 169.000 kr, men därav blev intet. I maj 1911 infordrade Gustavsbergs Fabriks Intressenter nya anbud. Det lägsta kom från Lindholmens Verkstads AB i Göteborg, och löd på 149.700 kr. Högsta anbudet lämnade Kockums Mek. Verkstads AB i Malmö och löd på 197.000 kr. Oskarshamns Mek. Verkstads och Skeppsdockas AB erbjöd sig i kostnadsförslag av 14/5 1911 att leverera ångaren senast 1/5 1912 emot en summa av 155.000 kr, och det blev till slut Oskarshamnsvarvet som fick beställningen. En bidragande orsak till detta var kanske att samma varv levererat lastångaren "Gustafsberg" i mars 1911. Vid styrelsesammanträde 15/5 1911 anförde disponent Wilhelm Odelberg "att på traden Stockholm-Gustavsberg sedan den sist insatta båten år 1905 kommit i bruk, trafiken visat ständig stegring. Trafikens ökning för sistlidet år jämförd med år 1904 var 54 % men utgjorde för samma tid under vintermånaderna jan.—mars 104 %. Nu funnes blott en båt, nämligen sistbyggda "Gustafsberg III" som är isbrytare, och nödvändigt vore att anskaffa en ännu starkare båt för att fullt effektivt kunna uppehålla den stadigt ökande trafiken. Även vore att emotse stor tillströmning av resande under sommaren 1912, då de s.k. Olympiska spelen skola äga rum i Stockholm. Arbetet med ritningar till den nya båten har sedan ett år tillbaka pågått och anbud på byggandet infordrats från de förnämsta mekaniska verkstäder i landet."

Styrelsen beslöt låta Odelberg teckna kontrakt med Oskarshamns Mek. Verkstads och Skeppsdockas AB, vilket skedde den 10 juni 1911. I det sades: "För att godkännas av beställaren skall fartyget vid leveransprovtur i Oskarshamn, varvid bränsleåtgången under normal gång och med c:a 0,5 ångfyllning i högtryckscylindern

icke överstiga 0,85 kg goda kol per indikerad hästkraft och timme, samt medelhastigheten på uppmätt distans i smul sjö och lugnt väder icke understiga 12,25 knop. Vid forcering med c:a 0,7 fyllning får medelhastigheten under 1 timmes oavbruten gång icke understiga 12,9 knop."... Priset 155.000 kr skulle erläggas med 50.000 kr vid kontraktets tecknande — 50.000 kr den 5 febr. 1912, samt återstoden 55.000 kr, så snart ångaren blivit besiktigad, godkänd och levererad i Stockholm. Museet på Gustavsbergs fabrik har en spantritning daterad Oskarshamn 24/7 1911 (s.s.no 243).

Det var kapten Karl J. M. Waesterberg (1863—1929) som tilldelades befälet på det blivande nybygget. Han var Gustavsbergsbolagets trafikchef och mycket betrodd av disponent Odelberg. Som trafikchef fick han utforma bolagets turlistor samt redovisa båtarnas inkomster och utgifter. Han var född i Wermdö förs. och började som ugnsmurare på fabriken. År 1883 blev han styrman i Gustavsbergsbolaget, avlade Styrmansexamen i Visby 1887, och Ångfartygsbefälhavareexamen i Stockholm 1888. Därefter förde han IV:n 1888—1905, III:n 1905—1912, VII:n 1912—1928 samt II:n 1917—18 och sommaren 1929.

Tidvis var kapten Waesterberg nere i Oskarshamn och övervakade byggandet. Den 19/3 1912 rapporterade han hem till Odelberg: "Herr Brukspatron. Att döma av vad som medhunnits att se, så måste erkännas att det är ett gediget arbete som utföres... Huvudsakligast är det nu träarbete som pågår och arbetas med inredningen i så gott som alla rum i fartyget. Innan pannan blir insatt kan dock ej inredningen uppsättas i övre salongen, men göres så mycket som möjligt därav iordning i förväg. Ny meningsskiljaktighet i tolkandet av ordalydelsen i specifikationen har uppstått. Det står nämligen endast att pannan skall isoleras, hur mycket eller vilka ytor det gäller omtalas ej. Vi fordra isolering även å pannans botten, såsom varande mest utsatt för avkylning samt av det skäl att så är gjort på våra övriga ångbåtspannor. Dir. C. vill endast att sidor och överdel skall isoleras åberopande att så är kutym i England. Vår mening måste dock följas, och får väl i värsta fall saken underkastas skiljomännens beslut... Eljest är som sagt allt väl. Stapellöpningen lär vara bestämd äga rum den 27 dennes. Högaktningsfullt K. J. M. Waesterberg."

Den 28/3 1912 kom nästa rapport: "Herr Brukspatron. Såsom var bestämt försiggick sjösättningen igår kl. 2.55 em. Allt gick lyckligt och bra utan minsta mankemang. Genom att ingenting av nämnvärd tyngd fanns i fartygets botten, men däremot däckshusen var ganska tunga, så intogs före löpningen ca. 15 tons barlast som lades i pannrummet. Mycket högt flöt hon det oaktat på vattnet varför det är svårt att ännu bedöma det slutliga utseendet. Pannorna har idag satts in samt dessutom flera tunga pjeser, såsom maskinstativ med ytkondensator och styrmaskin. Stabiliteten tycks vara god ty sedan den nyssnämnda barlasten lossats ur och innan de ovannämnda tunga sakerna tagits in, visade hon ingen som helst benägenhet till ovanligare rörelser i sidoled, och ändå blåser här idag halv storm. Vid sjösättningen närvoro Direktör Liljewalch, som nu ett par dagar uppehållit sig vid verkstaden. Till mig uttryckte han sin belåtenhet med anordning av inredningen. ... Hemkommer enligt Herr Brukspatronens önskan på Långfredagen. Vördnadsfullt K. J. M. Waesterberg."

"Gustafsberg VII" hade en längd av 34,26 m och bredd av 7,11 m, samt djupgående 2,50 m. Enligt specifikationen var materialet i skrovet Svenska Siemens martinstål. Bordläggningen i kölstråket 8 mm, vid för- och akterstäv 9 mm. I vattenlinjen ett stråk av 13 mm plåttjocklek, i överbyggnaden 3 mm. Det fanns vattentankar (barlast) i för och akter med rörledningar för länsning och fyllning från maskinrummet. Ångstyrinrättningen var av samma storlek och modell som den på "Brevik". Det fanns både maskintelegraf och talrör, Värmeledning. Elektrisk ringledning från aktersalongen, kaptenshytten, damhytten, exp.hytten, konversationssalongen förut och akterut, samt från styrhytten till penteriet. Elektrisk belysning från en dynamo som drevs av en 10 hk. de Lavals ångturbin, användbar även vid stillaliggande med hjälp av accumulatorbatteri. Badrum med dusch akter om maskinskottet, med ingång från dynamorummet. Isskåpet placerat ovanpå färskvattencisternen. Försalongen boiserad med mahogny och andra ädla träslag (ej fanerade) liksom matsalongen. Båten var synnerligen praktiskt och elegant inredd. Där var en 1:a klass matsalong jämte konversationssalonger förlagda på övre däck, med fri utsikt och stora luftiga fönster. Styr- och navigationshytten var uppflyttad till båtdäck. På mellandäck särskild damsalong med toalettrum. Akterut hytter för befäl och rymlig aktersalong, och förut försalong (2:a klass matsal), kök, pentry, hytt för restauratris m m. Maskinen om 700 ind. hk av compoundsystemet med ytkondensering (även ordnad för strålkondensering). Vevarna i 90 ° mot varandra i följd. Under normal gång vid 11 kg arbetstryck per cm², ca 0,42 ångfyllning i högtryckscylindern och ca 150 varv i minuten utvecklade maskinen minst 450 ind.hk och vid forcering med 0,7 fyllning minst 650 ind. hk. Högtryckscylindern försedd med rundslid, lågtryckscylindern med planslid enl. Thoms system. Omkastning av sliderna skedde medelst ång- och vattencylindern med ångavloppet i kondensorn. En tubulär cylindrisk ångpanna med utvändig diam. 3693 mm, utvändig längd 3130 mm. samt 188 st 3 1/2" tuber av 2260 mm längd. Den hade 3 st Morisons eldstäder av 900—1000 mm längd. Injektorn höll minst 6000 liters kapacitet per timme. Ytkondensorn var inbyggd i maskinen med en kylyta av 67,5 m². Propelleraxeln 202 mm diameter. Propellern vänstergängad av stål.

Efter leveransen kunde bolaget sätta in "Gustavsberg VII" i trafik i maj 1912. Första året var skorstenen helt gul, men från 1913 försedd med ett svart fält högst upp där sotröken svärtat det gula. Hon gick sedan varje sommar fram till försäljningen 1929, ibland även på vintern, med undantag för en längre uppläggning från april 1917 till mars 1919. Till att börja med fick hon ta 348 passagerare, 1921 ändrat till 405. Seglationen 1921 gav också hennes högsta bruttoinkomst av biljetter och frakt med 148.535:99 kr, och bästa månad noterades under juli 1921 med 32.127:80 kr. Men för att få fram den rena vinsten får man dra bort utgifter som avlöningar, bränsle, räntor och diverse. Som exempel hade alla bolagets sju passagerarbåtar en bruttoinsegling 1921 på 570.483:90 kr, och sedan driftskostnaderna dra-

gits av återstod 148.748:— kr, vilket var den högsta rena vinst Gustavsbergsbåtarna noterat under ett år. Biljettpriset var då (1916) från Stockholm t o m Eknäs 45 öre, t o m Boo 55 öre och till Saltsjöbaden och Gustavsberg 75 öre, enkel resa.

Ordinarie befälhavare på VII:n var kapten Karl J. M. Waesterberg. Pingst- och midsommarhelgen 1918, samt sommaren 1929, var det dock kapten David Fröberg (1887—1934) som fick föra båten. Styrman alla år var Emanuel Hedberg (f. 1867), kusin med Waesterberg och sedan 1893 alltid på samma båtar som han var kapten på. Om Hedberg skulle avlösas någon gång så var det alltid styrman John Ahlkvist (f. 1893) som fick rycka in. Den första maskinisten på VII:n hette Arvid Carlsson. Han blev fartygsinspektör omkr. 1919, och då ersatt av maskinist August Bernhard Östling (f. 1873). Restaurationen förestods till att börja med av Elin Elander (f. 1871), omkr. 1915 övertagen av fru Anna Söderman (f. 1866), gift med gravör Söderman på fabriken.

Den 1 augusti 1913 fyllde kapten Waesterberg 50 år och blev föremål för en hjärtlig hyllning från sommargästerna. Redan då båten lämnade Gustavsberg kl. 7 på morgonen, var kommandobryggan festligt smyckad med girlander och flaggor. Före avgången uppvaktades han av kaptenerna-kamraterna, kontorspersonalen samt bolaget, och hyllningen fortsatte sedan från de med flaggställ och grönt klädda bryggorna där många samlats för att delta i hurraropen. Från både Norra och Södra Stäket gavs salut, och då VII:n lagt till vid Gustaf III:s staty hade passagerarna samlats på övre däck, där professor Oscar Montelius såsom en av dem, vilka bott längst på Gustavsbergsleden, talade i erkännsamma ord till kaptenen.

Gustavsbergsbolaget lämnade varje år 1875—1927 rapport om isförhållandena till Statens Meteorologiska Centralanstalt. Vintern 1914—15: "På sin sista resa från England med kollast under 1914 anlände ångaren "Gustafsberg" den 23 nov., lades upp och förtöjdes vid Kattholmens västra sida, och blev där liggande till den 30 jan. då resa till Tyskland anträddes. Återkom till Gustavsberg den 10 mars kl. 1/2 8 fm. sedan VII:n under natten i rådande tjocka uppslagit en slingrande ränna till Stendörren genom 8 à 9 tums is, med 5 tums snötäcke (utan att stöta). "Gustafsberg" avgick åter den 13 och måste även då rännan genomgås och rätas av VII:n. Från sin andra Tysklandsresa med kol anlände "Gustafsberg" åter den 6 april. Isen hade under denna bortavaro blivit ca 4 tum tjockare, varför det nu åtgick 8 timmar till rännans uppslagning mot 5 timmar första gången. Svårast att forcera voro s.k. torrbryggor på Ingaröfjärden. Isen höll där i tjocklek 18 à 20 tum och måste forceringen där, såväl som på flera andra ställen ske genom att stöta."

Vintern 1916—17: "Ångaren "Gustafsberg" som ankom till Gustavsberg den 17 dec. lades efter slutad lossning upp för vintern vid stora kolkajen där den blev liggande till den 19 april kl. 2 em. då den avgick till Stettin i barlast. Uppslagningen av rännan började den 16 på middagen av III:n, men avlöstes dagen därpå av VII:n sedan det visat sig att III:n svårt fastnade vid varje stöt mot den av snömos täckta isen, som uppgick till 46 à 48 cm tjocklek. VII:n bröt sedan på 3 tim. samma distans, som III:n behöft 10 tim. till. På Ingaröfjärden blev det än svårare. Isen höll 52 à 54 cm i tjocklek och bestod allt igenom av frisk kärnis. Någon snö hade nämligen ej fallit under tiden för isbildningen där, varför sönderkrossandet av denna is vållade VII:n synnerligen svår påfrestning. Den 19 kl. 12 m vände VII:n i öppet vatten invid Grönö fyr, och vidgades rännan på återväg till Gustavsberg."

Befälhavare på GUSTAVSBERG VII var K. J. M. Waesterberg. Fotot lånat ur skutskeppare Karl Nyströms Södra Stäket samling.

VII:ns bränslekonto för jan.—april 1917 utgjordes av 2.656 fot³ stenkol à 1,25 kr, 5.584 fot³ briketter à 1,20 kr och 1 famn tuggved à 25 kr — summa 10.045:80 kr. Fabriken hade både trätuggare och ristuggare under bränslekrisen 1917. Då VII:n kom i fart igen efter kriget eldades hon med ved något år, och brände 2 1/2 m³

Kan någon minnesgod läsare berätta om vad som händer på detta foto? Mycket folk hade samlats på kajen. Fotot har lånats ur Ebba Ahlkvists fotosamling.

per timme. En av båtens första turer 1919 blev nog så dramatisk. Den 6 mars inträffade en explosion i köket på lastångaren varvid kokerskan Jenny Maria Johansson och restauratris Anna Sofia Sundberg skadades. Vid 21-tiden fördes de med full fart av VII:n till Stockholm för vidare transport till Serafimerlasarettet. Kokerskan var bränd över hela kroppen och avled på morgonen den 7. Fru Sundberg hade svåra brännskador på ansiktet, halsen och händerna, men överlevde olyckan. Vintern 1923—24: "Lastångaren "Gustafsberg" avgick från Gustavsberg den 16 dec. till Skutskär för att intaga last på England och efter denna resas fullbordande avgå hem med kollast. På grund av ytterst vidriga isförhållanden fick ångaren flera gånger under resan söka hamnar, vilket gjorde att den icke anlände till Gustavsberg förrän den 29 mars efter en bortavaro av 104 dagar. Då VII:n vid ångarens hemkomst utgick för att bryta ränna över Baggens-, Ingarö- och Nämdöfjärdar ut till ångaren, som låg vid Husar-holmarna, visade sig isen ha en tjocklek av upp till 40 à 50 cm med ett snötäcke av ungefär samma mått. Sista dagen anlitades även "Isbrytaren I" att hjälpa till med isbrytningen." VII:n fick omfattande skador under denna brytningsfärd. Flera plåtar i isstråket var starkt inbockade, hjärtstocken till rodret vriden 1/4 varv och alla propellerblad mer eller mindre trasiga. Man fick byta mot reservpropellern som låg vid Södra Varvet. Skrovet reparerades vid Ekensbergs varv 30/4—13/5 1924.

Några som var med har berättat hur det var att arbeta på VII:n. Fru Brita Borgstedt, Södertälje, började som penteriflicka 1914, men blev snart servitris i matsalongen och höll på med det till 1925. Hon berättar att fru Söderman arrenderade restaurationen av bolaget, och fick avlöna kokerska, två servitriser, varav en hade hand om försalongen och den andra matsalongen på övre däck, och en penteriflicka som fick servera kaffe på däck och hjälpa till att diska. "Vi servitriser hade egentligen ingen lön, bara en 10 kr i månaden och maten, men fick all dricks och det kunde bli en bra summa i rusningstid. Uppe i matsalongen fanns 4 stora bord och något mindre bord att hålla reda på. På 11-turen serverades à la carte. Det kunde vara biff med lök, kotletter och skinka med ägg. På 5.15-turen var det middag med matsedel, minst 3 varmrätter t.ex. inkokt siklöja, kalvfrikassé och kalops. Men servicen erbjöd även den matgäst för vilken matsedel inte passade, att få en biff stekt enkom för sig. Kokerskan såg inte glad ut då, och gästen fick lugnt vänta tills hans specialrätt blev färdig. Till efterrätt var det ofta någon frukt eller pudding. Maten portionerades nere i köket och hissades för hand till matsalongen. Mathissen var jättetung då den var fullastad, och dom där nere fick hjälpa till att hålla den medan man plockade ur. Kaffe kokades i väldiga kopparpannor, och serverades passagerare runt om på båten. Kaffebröd förvarades i en glaslåda i matsalongen. Under krigstiden betalades med brödkuponger som skulle klippas, men det var dåliga bakverk som kallades "sågspånsbakelser". Om ingen servitris fanns i närheten kunde den som ville beställa tillkalla oss med ringledning från olika delar av båten. Ringde någon från t.ex. matsalongen kom det fram ett visst nummer i penteriet, och då det var mitt nummer

fick man skynda sig upp. När man fått en beställning fick man ropa ned till köket i talrör. För att ta in en pilsner måste gästen även ta en smörgås. Sådan var bestämmelsen. Det hände att samma smörgås åkte in och ut till gäster som bara var törstiga. Efter 1917 serverades inte sprit ombord, men en del stamgäster fick ha sina egna märkta flaskor under den mässingsbeslagna luckan i försalongen, där även pilsnern förvarades för att hålla sig kall. Det var jobbigt att hålla reda på dessa spritflaskor ty märkningen försvann gärna i fukten under durken. Städerskan avlönades av bolaget. Nog var det arbetsamma dagar, särskilt sommartid, då man fick vara igång från tidig morgon till sen kväll. Ett otäckt tillbud inträffade en gång ute vid Kungshamn. De flesta passagerarna hade samlats på samma sida för att titta på några passerande båtar. Då svallen från dem kom höll vi på att kantra och en massa porslin blev sönderslaget."

Herr Bengt Pettersson, Stentomta, Gustavsberg, var däcksman 1923—25 och berättar: "Vi kolade ca 30 kärror varje dag, på lördagar litet mer. Som chefsfartyg hade vi huvudturerna 7 fm. från Gustavsberg, 11 fm från Stockholm via Saltsjöbaden, 2 em från Gustavsberg och 5.15 em från Stockholm. Vidare hade vi de största bryggorna, då dessa delades upp med någon reservbåt under sommarrusning. T.ex. Västra Ekedal, Boo, Gammeludden, Lännersta, Klinten och Drottningshamn. Styrman Hedberg brukade säga att "vi har de bästa mjölkkorna", därmed menade han nog att kapten och styrman hade procent på frakt- och biljettintäkterna. Vi var tre man på däck och två eldare. 1924 var det särskilt lågt vatten i Stäket. För- och akterpikar var vattenbarlasttankar och tömdes innan passage igenom, men ändå törnade skrovet mot botten. Nere i kölutrymmet under durkarna låg gamla uttjänta roster som barlast också. Befallningsman Ljungkvist for till Närke och köpte kor nästan varje månad. Dessa hämtades vid Tegelviken. Vid Tollare hämtade vi papper på vintern. Vad maten beträffar så var det kaffe på morron med varsina 3 skorpor, innan vi gick från Gustavsberg kl. 7. Frukost under utresan på 11-turen, ofta sill och potatis eller stekt strömming och en pilsner till det. Kaffe i stan vid 1/2 4-tiden och middag innan vi kom till Gustavsberg på 5.15-turen. Torsdagar vankades pannkaka med lingon och ärtpuré. Pannkakan var gräddad på förmiddagen och ganska seg. Andra vanliga middagsrätter för besättningen var stuvad njure, lappskojs och sommartid inkokt siklöja som fru Söderman kunde köpa billigt från Fiskhamnen. Som efterrätt fick vi rabarbersoppa eller surmjölk. Måltiderna fick intagas nere i skansen eller på mellandäck och det var förbjudet för besättningen att gå upp i matsalongen."

Herr Erik Hedberg, Stockholm, styrmans son, var tidvis med på VII:n: "Då vi skulle hjälpa in kolångaren i mars 1924 kläddes mellandäck med pressenningar och vi bunkrade 80 kärror kol. Fullt i boxarna och på mellandäck. Det var fyra eldare som gick två om två. Förutom det ordinarie befälet Waesterberg, Hedberg och Östling så medföljde en förstärkning från vinterupplagda V:n — kapten Fröberg, styrman Gottfrid Karlsson och maskinist "Ludde" Johnsson. Det blev stor reparation vid Ekensbergs varv senare den våren. Under högsommaren var båten alldeles "fullslagen" med folk på söndagskvällen in till stan. På utresan gick vi tomma, men det hände att vi mötte någon av de andra båtarna vid Boo, som blåste fullt då mycket folk gått på vid Saltsjöbaden. Då var det bara att vända och plocka varenda "klappbrygga" och till stan kom vi kanske inte förrän efter midnatt. Sen var det att gå ut mitt i natten."

Kapten Waesterberg hade nedsatt syn de sista åren, och fick en utkikspojk till hjälp, som skulle se till att inga nöjesbåtar kom ivägen då han backade ut. Efter att ha brutit lårbenshalsen fick kapten svårt att gå, men envisades att föra båten från specialbyggd stol i styrhuset.

Hösten 1928 funderade bolaget på att sälja VII:n. Dels var hon så dyr i drift, dels hade Björknäsbussarna varslat om en linje till Gustavsberg 1929. Sålunda skrev Bogseringsbolaget W. Andersson & Co, i Holmsund i brev 8/10 1928: "Får härmed fråga om Ni har Eder Bogserare nr. 7 till salu, om så är så vore vi tacksamma motse Edert lägsta pris och en fullständig beskrivning på densamma, och om den är byggd för isbrytning . . ." Nu slapp dock VII:n släpa timmer uppe på Ume älven.

Sommaren 1929 blev VII:n uthyrd till Westerås-Torshälla Ångbåts AB under en tid av 60 dagar, för 150 kr per dag. Uthyrningen förmedlades av skeppsmäklare Olows & Borin i Stockholm, och kontrakt tecknades Västerås 6/4 1929. I kontraktet sades att båten skulle behövas redan den 14 juni då det var möjligt att Kronprinsen och Kronprinsessan skulle följa med till eller från Västerås i samband med utställningens öppnande där. Fabriken förbehöll sig att befraktaren skulle bibehålla befälhavare och maskinist, samt betala dem gällande löneförmåner och kostpengar. All övrig personal skulle befraktaren anställa och avlöna. Kapten Waesterberg ansåg sig kanske för gammal att börja navigera i främmande vatten och höll sig hemmavid med II:n denna sommar. Det blev istället kapten David Fröberg som förde VII:n under den kortvariga sejouren i Mälaren. Efter några månaders uppläggning fick Gustavsbergsbolaget ett acceptabelt anbud och den 16/12 1929 såldes båten för 150.000 kr till Waxholms Nya Ångfartygs AB. Namnbyte till "Saxaren" skedde 1930. Kapten Waesterberg slapp uppleva försäljningen då han avlidit strax innan, den 18/11 1929.

Waxholmsbolaget sålde "Saxaren" 30/6 1964 för en symbolisk summa till teknolog Hans Johansson och studerande Staffan Lindhe, sedan båten legat halvsjunken vid Storkrån i Saxarfjärden efter en grundstötning 21 maj samma år. Senare på sommaren, den 15 juli, lyftes hon av "Lodbrok" och den 5 sept. genomfördes provturen efter den lyckade bärgningen. Den 10 maj 1965 löste Lindhe ut sin kompanjon, och är sedan dess ensam ägare till "Saxaren".

Det är verkligen ett berömvärt arbete som Staffan Lindhe och hans vänner nedlagt genom att rädda denna ångbåt. Måtte den gamla damen bära sina 60 år med heder!

Gustav Alexandersson

EN ANNORLUNDA

Vårt Malmökontor på Värme- och Sanitetstekniska avd. fyller 25 år i år. Detta kan man fira i mycket trevliga men något annorlunda lokaler. Kontoret ligger sedan 4 år i fjärde våningen på Torggatan 4, i hjärtat av Malmö. Distriktschef Berndt Modig har funnit att detta fungerar väl så bra som tidigare, då man hade sina lokaler med en pompös utställning i gatuplanet i samma hus. Han menar att bara de verkligt intresserade hus- och lägenhetsinnehavarna tar sig 4 trappor upp och man slipper på det sättet flanörer som tar utställningsbesök som ett tidsfördriv vid t ex lunchdags. Kontoret har nu en utställning delad i två sektioner, en något större fackinriktad del och en mera riktad till allmänheten.

För 25 år sedan låg kontoret på Djäknegatan då ing. Alvar Andersson var chef. Från 1957 innehar ing. Berndt Modig den sysslan. Hans närmaste medarbetare är ing. Kjell Wahlgren, Jan Lilliefeldt och Lars Schelander på säljsidan. Kontorssysslan

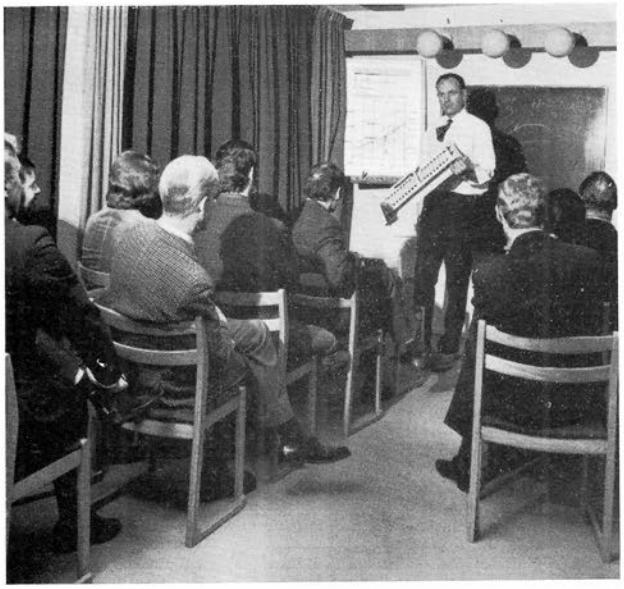

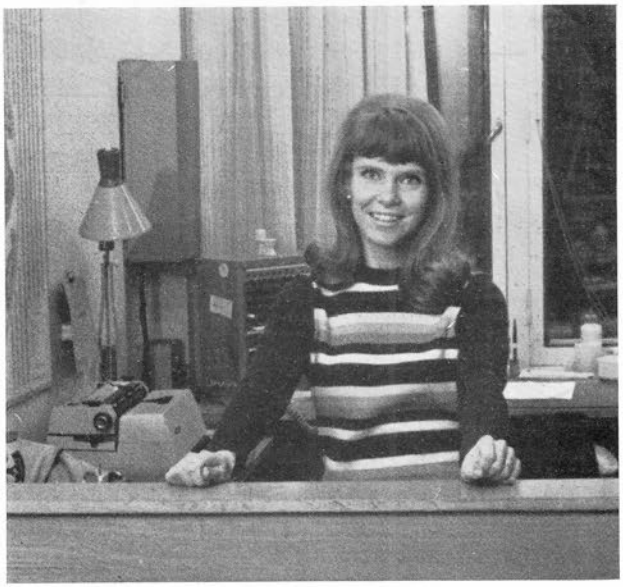

TJUGOFEMÅRING

sköter Inge Erlandsson tillsammans med utställningsvärdinnan Inger Ekberg. Ansvarig för servicesidan är Sven Jönsson tillsammans med servicemännen Gösta Norrsell och Sture Eriksson. Distriktet sträcker sig över hela Skåne och södra delen av Halland till och med Halmstad.

Att man befinner sig nära Danmark, dår man påstår att gemytet kommer ifrån, märker man och frågan är om inte danskarna har lite att lära av våra "Gustavsbergare" i Malmö. När vi i slutet av februari besökte kontoret höll Kjell Wahlgren en information för Agri-konsult om vår nya MV-radiator, där man växlade frågor och svar med många humoristiska inpass. Andan är med andra ord gemytlig.

Vi önskar lycka till i fortsättningen och hurrar trefaldigt. I Skåne hurrar man nämligen fyrfaldigt endast för kungliga personer.

err-ell.

Foto: Björn Malmroos

SALTSTÄNK FRÅN FARSTAVIKEN

Att många varma hjärtan klappar

för samhället vid Farstaviken kan man finna vid studiet av prenumerantlistorna för denna tidning. Kungliga Postverkets nya postgiroblankett har dock tyvärr skrämt bort de flesta från att skriva personliga budskap på talongerna. Endast tre tappra har inte låtit sig skrämmas av nymodigheter. Vi har en vän i Svängsta, som lyckas få med ett helt kåseri på den lilla talongen, det är alltid lika roligt. All kontakt med läsekretsen är välkommen även om det blir i små portioner på inbetalningskort. Så skriv gärna, påpekanden, efterlysningar, rättelser, önskemål och naturligtvis varma hälsningar. Nu skall jag berätta för Dig som bor annorstädes om hur vi har det i Gustavsberg. Du som redan har lyckan att vistas här kan sluta läsa nu om Du törs, jag kan ju råka att berätta något som rör Dig längre fram.

Vi lever farligt vid Farstaviken

Trafiken Du vet. Det är inte nådigt att vara fotgängare här heller må Du tro. Jag vandrar flera kilometer varje dag från Fabriken och hem till Björnkärret och tillbaka, och det är inte så riskfritt som när Du olovandes hängde bak på Värmdötrillorna i Din barndom, eller cyklade slalom mellan gengasbilarna under kriget. Nu är det bara Iris, Britta och Margit som vågar cykla, vi andra liftar med varandra. Det är inte så bra för konditionen, men man kan dra av det på deklarationen, sägs det. Nu förstår Du, blir Svenne och Svea i Hästhagen sura för att jag beskriver vägen till nybyggar-Lugnet, men det kan vi strunta i för jag har sett alla de gamla trogna Hästhagsborna strömma kring i Lugnet med förklarade anleten. Varför skall jag avslöja för Dig senare, nu skall jag berätta om trafiken.

Från Blomkulan till Grindstugatan

eller tvärtom, det kan vara som en hel popsymfoni på spända nerver skall jag säga Dig. Att ta sig över Algatan-Ingarövägen (ja, vi vet inte vad vi heter längre så jag tar med tänkbara alternativ) är spännande, man kilar från trottoar till refug och över till nästa trottoar med andan i halsen. Sedan snuddar man över hörnet och skall åter äventyra det lilla livet för att ta sig helskinnad till trottoaren på andra sidan Skärgårdsvägen-Värmdövägen.

På Din tid var det lite av en sensation att någon jobbade i Stockholm och ändå bodde kvar på "ön" men nu far fem sjättedelar av Lugnet, större delen av Hemmestavik och spridda delar av Ingarö till stan och "knegar", så nu får vi se upp i svängarna. Häromdagen kom jag på ett elegant sätt att ta sig över trafikknuten men jag tror tyvärr inte att det är en problemlösning på längre sikt. Jag fick sällskap med en vacker flicka, årskamrat med en av mina söner och se, då kände jag mig som en Israels dotter när folkledaren Mose ledde sin hjord torrskodd genom Röda Havet.

Bilarna stannade vid övergångsstället

De som kom från vänster stannade, liksom de som kom från höger, vi sneddade hörnet och krossade nästa gata lika vackert. Ack, jag skred som en drottningmoder på statsbesök fram i snömodden. Dessa oemotståndliga gentlemen i sina fantastiska bilar, vilket utpräglat skönhetssinne har de inte. Aldrig stannar någon bil för mig.

Ja, Du vet säkert att Värmdötrafiken är hård under veckosluten. Förr, som Du säkert minns, anordnade vi tävlingar, sällskapsdans och slagsmål mellan norr och söder. Det är slut med det nu vi kommer aldrig över vägen. Men livet av i dag har också uppenbara fördelar. Vi behöver inte som på Din tid resa in till stan, för att söka spänning och närkontakt i köer och trängsel på Pub och Tempo eller Systemet på Kocksgatan, utan allt detta finns här på gamla Bleksäng. Där Du tränade höjdhopp, längdhopp och starter för Olympiaden 1912 och senare, där ligger nu vårt glada köpcentrum. När det gäller att ta sig till och från detta Centrum har söder en fördel. En gågata och en trottoar gör vägen lätt för fotgängaren men "nordbon" måste krossa infarten till parkeringen där djungelns lag råder. Vi har en älskad gångväg på Lugnet-rakan men för att nå den måste vi över ett vägkors, ja Du hör, vi försoffas inte som Du kanske har inbillat Dig.

Ja, Du skulle få veta varför söderborna ser så lyckliga ut i Lugnet. Jo ser Du, dom har blivit farmor och farfar, mormor och morfar hela bunten, tiden går, livet går vidare vid Farstaviken. Hälsningar

Edla Sofia

SKOLPOLISERNA

År 1919 sågs de första skolpoliserna i aktion. Naturligtvis var det i Amerika. Biltätheten där åstadkom redan då på sina håll farhågor för barnens säkerhet på sin väg till skolan. En uppslagsrik lärarinna i Detroit ordnade så att vissa elever hjälpte sina kamrater i trafiken. Skolpolisverksamheten har sedan spridit sig över hela Amerika och Europa.

I början av 1960-talet var det Gustavsbergs tur. Samhället, som placerat sig lite avsides och åtnujtit ett visst mått av lugn och ro, fick nu uppleva en allt hårdare trafikintensitet.

Vid speciellt utsatta övergångsställen, där skolelever passerar, har skolpoliser posterats med uppgift att lotsa över sina kamrater när gatan är fri från trafikanter.

Skolan och polisen sköter tillsammans utbildningen av skolpoliserna.

En skolpolis har tjänstgöring var tredje vecka och de morgnarna gäller det att lämna sängen extra tidigt för att i alla slags väder vara på plats när eleverna börjar anlända.

Efter avslutat arbetspass väntar choklad och smörgåsar.

För det fina och idoga arbete som skolpoliserna utför erhåller de en viss belöning. Under höst- och vårterminen får de ett antal biobiljetter. På hösten har de haft nöjet att få komma på besök till södra polishögkvarteret i Stockholm, där roliga och spännande inslag väntade. Kulmen under vårterminen brukar vara flygturen över Gustavsberg och Stockholms skärgård.

Våra skolpoliser i Gustavsberg, nu 34 till antalet, ingår med sin lilla del i den stora grupp på ca 25.000 skolpoliser som finns i Sverige. Deras insats har överallt visat sig öka trafiksäkerheten, och det är någonting som vi har all anledning att uppskatta.

Göran Salenberg

Att ge en riktig känsla av gångtrafikantens bekymmer är riktigt svårt med stillbild. Det verkar så tryggt, allt står så stilla. — När det blåser kl 12 skall bilar, fotfolk, modiga cyklister och våra vänner änderna samsas under 10 hektiska minuter. Och det går faktiskt bra. Som ni ser hinner anddamerna kokett lyfta på foten utan att flaxa. Nedre Stenhuset — mycket kärt i minnet — saknas nog inte av trafikanter. Varubilar och kunder trängs inte längre med oss och sikten ger säkerhet. Men visst var det behändigt och vant när det fanns, med butik och fin silhuett!

Vid kyrkan gäller det också att passa sej. Än ser det inte så svårt ut. Men när våren blir skollov är det mera fullsatt. Redan tredje söndagen i mars inträffade förresten årets första riktiga kö genom Gustavsberg. Tålmodiga sommarbor satt där dom satt — ganska länge.

Stannande buss är en varningssignal. Skymd sikt, brådska, barn! Pass opp!

Och långtradarnas skara växer. Så här kan det se ut en dag i mars vid Gula Porten utan rusning. Enligt ögonvittne var det ganska fullsatt också inne på fabriksområdet.

Det försvunna stenhuset kommer säkert också i sommar att mildra trassel och trängsel vid utfarten på Algatan-Ingarövägen, ska vi hoppas.

Foton: Denna sida Hilding Ohlson
Bilden till vänster Harry Ekström

KONSUM • DOMUS

Redovisning av 1971 års verksamhet

När tidningen kommer från trycket ut till läsarna har vi haft distriktsstämmorna i Gustavsberg och troligen också föreningens årsstämma, som slutligt fastställt bokslutet och överskottsfördelningen. Årsstämman väljer också styrelse och lokalrevisorer. Vi hade distriktsstämma i Värmdö Bygdegård i torsdags kväll, som blev årets premiärstämma. Den stora salen var fullsatt och stämningen var mycket god. Medlemsrådet hade tillsammans med *Göran Fall,* som är föreståndare i Fruviksbutiken, beställt tårta till 120 personer men det kom 170 personer som samsade sig så bra att alla blev nöjda, även om storleken på tårtbitarna blev något varierande. Men vi drack inte bara kaffe och åt tårta. Vi fick höra mycket njutbar musik av Scenstudions orkester under ledning av Sven Pettersson. Medlemmarna fick en detaljerad information om föreningens resultat och den ekonomiska ställningen. Stämman godkände för sin del bokslutet och förslaget till fördelning av överskottet, som bl a innebär att återbäringen blir 4 procent. På stämmornas dagordning står bl a behandlingen av en motion från *Arne Andersson,* som föreslår *att medlemmarna vid årets stämmor gör ett principuttalande emot öppethållande i föreningens butiker och varuhuset på sön- och helgdagar med undantag av en söndag i samband med julhandeln.* Föreningens styrelse har samma inställning till denna fråga som motionären framfört. Stämman i Värmdö Bygdegård uttalade sig enhälligt enligt motionen. Vid stämman presenterades ett förslag till ny organisation av upplysningsverksamheten och de förtroendevaldas utbildning. Vidare fick vi se upplysande stillfilm om aktuellt från Konsumentkongressen. Denna visade att kongressens förslag och uttalanden säkerligen kommer att ge utslag i rörelsens fortsatta arbete.

Man blir så glad – så glad när solen skiner...

hörde jag just nu i radion. Visst blir man glad.

Vi har haft många solfattiga månader och då blir man så glad när solen tittar fram. Att vi har våren i annalkande kan man verkligen konstatera när man som undertecknad i går tog en tur runt till våra butiker. Det var lördag då jag gjorde rundturen. Solen sken . . . alla människor, kunder och personal i butikerna såg glada och frigjorda ut. Det var som sagt lördag, vilket kanske gjorde sitt, eftersom man såg fram emot en weekend i vår friska skärgårdsluft. I våra livsmedelsbutiker var försäljningen i full fart och antalet bilar på parkeringsplatsen utanför varuhuset visade att det måste vara fart med försäljningen i varuhuset. I livsmedelsbutikerna och varuhusets livsmedelsavdelning hade vi som vanligt många varuutbud med röda prislappar, som talar om att priset är nedsatt under ordinarie. Den stora attraktionen denna veckan var vårt goda cirkelkaffe i stor burk till lågpris. Korvmarknad var också ordnad i samtliga enheter.

Vid möbelbutiken var parkeringsplatsen väl utnyttjad. På gräskullen utanför butiken hade ett antal båtar fått sin placering. Där fanns båtar i prislägen från 775:— och uppåt. På altanen framför sparbankens lokal var en stor "kryssare" placerad, som väntar på sin ägare. För att bli ägare till den båten får man betala 7.955:— kronor. Till detta kommer kostnaderna för motor och övrig utrustning av olika slag, som man kan köpa i samma butik. Trädgårdsmöblerna hade inte kommit på säljplats, men när ni läser dessa rader så finns säkerligen hela sortimentet i butiken. I likhet med tidigare år lämnar vi 10 procent på de föreslagna ca-priserna. Förra året sålde vi ett 70-tal båtar.

I varuhuset presenteras våren och sommaren i montrar, hyllor och ställage. Skyltfönsterfasaden visar i glada färger att nu är det vår och snart sommar. Jag intervjuar *Ove Ericsson,* som är avdelningschef för textil och skor. Han säger bl a att modet i år är färgglatt, där hela färgskalan är representerad. Färgerna rött, blått och gult dominerar. När det gäller kläder och skor ingår de mera extrema modellerna inte i samma omfattning som tidigare år och man har gått in för mera funktionella. I skyltfönstren ser jag några sjömansinspirerade klänningar och då rör det sig om vitt, blått och rött. Beträffande priserna på skor och kläder har de inte stigt *så* kraftigt i pris som man föreställer sig. Vidare framhåller *Ove* att vi har möjligheter att ge personlig service. Det finns givetvis situationer då önskad betjäningsgrad inte kan klaras helt på grund av att personalantalet måste begränsas med hänsyn till kostnaderna. Vår strävan är dock att kunna ge den information och hjälp som kunden önskar. När *Ove Ericsson* talade om färgernas dominans så kom jag att tänka på min syn på färger någon gång i början av 30-talet. Då hade min fru . . . då fästmö, en grön klänning som jag blev så förtjust i. Det var givetvis inte bara klänningen som tjusade mej.

När jag i samma tidsperiod kom till KF i Malmö för att köpa in lite textilvaror till den blygsamma avdelningen i den lilla konsumtionsföreningen i norra Skåne där jag var föreståndare och skulle allt bestyra. Det visade sig då att jag blivit så kär i grönt att det mesta som jag köpte var grönt. Det fanns säkerligen kunder i den lilla föreningen som hade annan uppfattning om färger än den tjugofyraårige och käre "handelsföreståndaren", som man då kallade föreningsföreståndarna.

Husgeråd/sport

byter i dagarna till vår/sommarsortiment. Inom denna avdelning uppmärksammas alla de sällskapsspel som är aktuella inför sommaren. När det gäller fiskutrustning så har vi ett mycket stort urval. I likhet med tidigare år lämnar vi 10 procent på ca-priserna vid köp av båtfärger. Flytvästar är också en aktuell artikel.

Förberedelsearbetet för vår- och sommarförsäljningen pågår för fullt. Detta gäller både planeringen av varuanskaffningen och personalbemanningen.

Vi hoppas att det skall bli regn så att allt blir grönt. Och när vi ändock är igång med att önska så hoppas vi på sol och värme.

Jag slutar som jag började . . . man blir så glad så glad när solen skiner . . . *G. M-n.*

TBV — Tjänstemännens Bildningsverksamhet — har naturligtvis också språkkurser för invandrare. Det händer rätt ofta att deltagarna med lärare kommer ut till Gustavsberg för att se på HPF och Muséet. I slutet av mars var 44 elever från 17 länder här. Finland hade starkaste representationen med 9 deltagare. Från så avlägsna trakter som Chile, Argentina, Peru, Japan och Arabien kom en elev från varje land. Några var amerikaner och resten européer. — Här ett gruppfoto från teaterscenen efter lunchen i Kristallsalen.

INVANDRARGUIDE

KÖPGUIDE FÖR INVANDRARE

Kooperativa Förbundet har framställt en inköpsguide på olika språk nämligen:

Finska till svenska, Serbokroatiska till svenska, Italienska till svenska. Guiden är avsedd att underlätta inköpen för de invandrare, som ännu inte hunnit lära sig svenska.

Inköpsguiden erhålles utan kostnad i Domus Information eller av respektive butikschef i våra livsmedelsbutiker. Den kan även hämtas hos Gustavsbergs Invandrarbyrå.

OSTO-OPAS MAAHANMUUTTANEILLE

KF:n laatima osto-opas on äskettäin ilmestynyt viidellä eri kielellä, mm. suomeksi.

Tämän "ostos-sonokrijan" tarkoituksena on helpottaa lähinnä niiden maahanmuuttaneiden ostosten tekoa, jotka eivät vielä osaa ruotsia.

Näitä ilmaisia oppaita saa Domuksen Informatiosta ja elintarvikeliikkeistä sekä myöskin Gustavsbergin siirtolaistoimistosta.

GUIDA ECQUISTI PER L'IMMIGRANTE

L'Unione Cooperativa ha messo a disposizione un opuscolo chiamato "Guida acquisti" in 5 lingue, fra questa in italiano.

L'opuscolo é addetto a facilitare gli acquisti per gli immigranti che ancor non hanno imparato lo svedese e molte volte si trovano in difficoltá.

La "guida acquisti" si puó ottenere gratuitamente al Domus Informazione, oppure direttamente dal principale dei nostri negozi di generi alimentari. L'opuscolo si puó anche prelevare all'ufficio degli Immigranti jui in Gustavsberg.

SPELNATT

Aprilnatt, dimman driver i slöjor genom dalen därnere — hitupp når den inte. Hitupp är lika med den lilla kojan där jag ligger sedan några timmar för att vänta på att tjädern skall börja spela.

Det har varit tyst och stilla hela förnatten, ända sedan jag i kvällsmörkret travade hit upp på den stig som i dagsljus verkar så lättgådd, men nu gör att jag svär över kvistar som jag halkar på, kvistar som slår mig i ansiktet, frusen snö som smulas sönder under mina fötter och låter som ginge jag på krossat glas. Jag svär en gång till då jag bara 100 m från kojan skrämmer en stor fågel från nattkvist, var det månne en tjäder, ja så bullrande uppflog har bara han.

Tyst är det, det enda jag kan höra är bandspelaren som står där och surrar trots sin isolering av tyg, plast och granris.

Jag tittar på klockan, den är snart två, på avstånd hör jag en kattugglas hoande, det frasar i snön på berget som av klövar — låter som vore det en älg, jag försöker avgöra vart den är på väg, men distraheras av ugglan och en skällande räv. Jag får undersöka spåren närmare sen det blivit ljust.

Skällandet kommer i riktning från sommarstugorna som vuxit upp bara 400 m från kojan de senaste åren, mickel tackar och tar emot. Var det honom jag mötte borta vid Dyppeln för en månad sedan då jag var här på skidor, för att söka efter spillning från vår största skogsfågel, den räven var halt på ett framben och verkade risig i största allmänhet.

Medan ännu sista skallet ifrån mickel ljuder i mina öron hör jag ett vinande/bullrande ljud, ett ljud som sätter nerverna i dallring och får hjärtat att bulta så man tycker det hörs ut till spelplatsen. Äntligen landar den första tuppen och där hörs en till men den slog i ett träd, är det kanske en höna. Hon, det har aldrig varit mer än en höna på den här spelplatsen, satt i ett träd en hel natt 1968, men för 10 år sedan var hon nere på backen i tre på varann följande nätter då jag låg här hela påsken. Jag vänder min kassett och tittar samtidigt ut genom den glugg som vätter mot öster, det börjar så smått att dagas och rödhaken låter sina silverklocksliknande toner tillra ut över berget från en grantopp. Denna tjusiga lilla varelse som sjunger i alla väder och vid alla tider på dygnet.

Men vart tog tjäderspelet vägen, några få knäppningar var allt jag hört. Men tyst, ett sakta skrapande mot snön får mig att lystra, sakta, sakta kikar jag ut och ser en tupp som så varligt är på väg uppför berget mot den plats där jag tidigare hade en koja. Han stannar och knäpper några gånger, jag ser hur ögonen blinkar, så lyfter han vingarna som till flykt men i samma ögonblick landar tupp nr 3 bara två meter ifrån honom, den sist anlände tar några steg, lättar och flyger rakt i luven på sin antagonist. 3:an är en gammal bekant sedan 6—7 år, han har en ljus stjärtpenna, som skiljer honom från dom andra. Den anfallna ger sig 50 m bort men 3:an hinner inte vända sig om förrän en ny tupp landar invid honom och här finner 3:an sin överman och blir jagad ned från berget. Oj, vad viktig han ser ut med sina röda svällande kammar över ögonen och sina släpande vingar.

"Kock-kock" lockar hönan från sin gren, tuppen slår några "pellöp" men verkar inte så där väldigt intresserad utan det hela slutar med att en tupp längre bort brakar iväg och får alla utom en med sig, den skrämde jag upp senare när jag var på väg mot Dyppeln.

Spelet blev ju inte av något större format men tillsammans med en fin trastkonsert, flyttande vipor, sångsvanar, ringduvor m m så blev det en minnesvärd natt.

Jag stötte några morkullor på väg ut till bussen, man frågar sig hur kan dessa fåglar klara sitt födosök så tidigt som dom anländer, ofta i början på april.

Men det är en annan historia. *Åke B.*

HÅLL NATUREN REN

TACK TILL MÅNGA

På Skottdagen den 24 februari avtackades 13 sjukpensionärer med kaffe och tårta på Strandvik. Nestorn vad gäller anställningstid var Evert Johansson med 50 tjänsteår.

Lennart Nordström och Erik Norberg representerade fabriksledningen på Plast resp. HPF och Sune Nilsson höll ett tal och tackade för gjorda insatser. Blommor och minnessaker överlämnades.

Från vänster i bild, stående Rurik Smedslund, Karl Strömberg, Jan Larsson, Helge Lithander, Evert Johansson, Ivan Berglind, Hendel Augustsson och Tage Sundin. Sittande Sven Jansson, Chaim Weiss, Astrid Isaksson, Erik Pettersson och Börje Johansson.

Till gruppen hör också Maria Möller, John Söderman, Mikkels Alexander, Nils Lidberg och Ruth Henriksson, som inte hade möjlighet närvara, men kommer att avtackas senare.

Onsdagen den 23 februari avtackades dessa båda herrar från en lång arbetsdag. Gunnar Österberg t.v. har jobbat över 50 år i fabriken. Harry Branten t.h. i 30 år. Gunnar tillhör de gamla "porslinarna" men på slutet var han arbetskamrat med Harry i Sågen. Carl-Gunnar Fagerlind överlämnade blommor och närvarande var också förman och arbetskamrater.

RÄDDA BARNEN

Det är svårt att ge.

Att det finns många som är mindre lyckligt lottade än vi i världen, det vet vi. Och innerst inne vill vi mer än gärna hjälpa på något sätt. Men det är svårt att få det att bli av. Och det är lätt att säga: "Min lilla slant gör ändå ingen nytta i den stora nöden." Somliga kanske tycker att de inte har fått tillräcklig information om hur de kan hjälpa. Eller om vilka som behöver hjälp. Dessutom kan man ha så mycket att göra själv, att man inte hinner tänka på såna här saker alls. Här vill vi presentera ett enkelt och riktigt sätt att hjälpa: Att vara fadder.

Pengarna går alltid fram.

Somliga är misstänksamma när det gäller olika former av hjälpverksamhet. De är inte alltid säkra på att hjälpen kommer fram.

I Korea, Jemen och Etiopien har Rädda Barnen egen administration med svensk personal. Hjälpen till Hong Kong och Kenya administreras genom de skolor som vi stöder där.

Vi vet att fadderpengarna alltid går till bestämt ändamål.

I Rädda Barnens fadderverksamhet utgörs administrationsavdraget av endast 10 %.

Att vara fadder.

På många håll i världen har familjerna svårt att över huvud taget skaffa mat för dagen. Många barn dör i sjukdom och undernäring i tidiga år. Barnen får inte heller den utbildning de behöver för att livet ska kunna kännas meningsfullt för dem.

Genom att åta Dig fadderskap kan Du hjälpa barnen i dessa områden att få en ljusare framtid.

Internationella barnbyns vintermöte på besök i Gustavsberg

Internationella Barnbyn, som består av barn från hela världen, har haft sitt årliga vintermöte i Skatboet i Lillängen från 20 december till 4 januari. Till detta möte kommer mest barn från Europa — från England, Västtyskland, Finland, Norge och Sverige denna gång. Dom diskuterar, har frågestunder om sina resp. hemländer, dansar och sjunger.

En dag tillbringades i Stockholm. Och så det traditionella besöket på Gustavsberg, förstås. Med visning av HPF och kaffe i den julgransprydda Konferenssalen. Här på bilden sjunger dom hand i hand sin visa, som handlar om hur barn från olika länder och av olika raser träffas. Hur dom hoppas och arbetar för att förståelsen och hänsynen skall växa, så att alla blir vänner: "lära att älska och leva, i deras hand ligger framtiden - - - våga göra drömmen till verklighet".

Ramdalen Oxelösund

en anläggning för skola och aktiv fritid

I Ramdalen sydväst om motorvägen mot Nyköping ligger en skola för mellan- och högstadium. Lokalerna med dagens alla tekniska hjälpmedel används också på kvällar av cirklar och liknande. Sim-, sport- och bowlinghallar, varpaplan, idrottsplats med fotbollsplan och friidrott, konstfrusna hockey- och bandyplaner — sommartid grusplaner — träningsplan på gräs och tennisbanor ger rika tillfällen till fysisk träning och stimulerande avkoppling både inom- och utomhus. En cafeteria, 400 parkeringsplatser för bilar och cykelparkering finns också.

Tanken på en simhall väcktes 1960. En utredningskommitté lämnade 1964 sitt betänkande och en arkitekttävling utlystes. I februari 1968 fick byggnadsnämnden uppdraget att bygga det, som blev lite mer än den ursprungliga simhallen. Området är ett igenslammat sund med en mjuk ekbevuxen strandsluttning i norr. Grunden var problematisk. Men ett på pålar och plintar buret betongdäck bär nu både hus och gårdar. Dyrt men en stadig grund, bra för byggandet och för framtida underhåll. En varm färgsättning ger stimulans och håller samman husen både inom- och utomhus.

Ovan stora bassängen i simhallen som också har bassäng för simundervisning, plaskdamm, bastu och motionsdäck. — Shunyu Niamara, konststuderande från Japan, har gjort "Kebnekajse-Esjjakenben". Han har "sågat av" Kebnekajse vid foten, vänt det upp och ner och gjort ett avtryck, ställt fjället tillbaka och fått denna lekskulptur. Foto: Lundell, Prisman, Oxelösund.

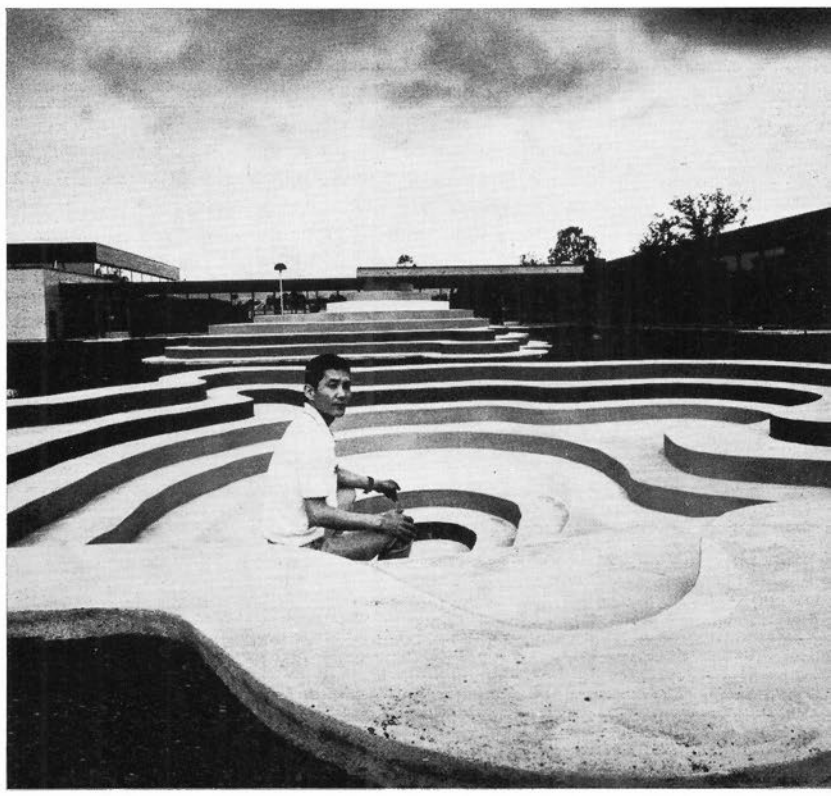

Fr.v. stående: K. I. Strömberg (lagledare), H. Sjökvist, T. Johansson, K. Nordin, L. Bylund, L. Olsson, S. E. Svanberg, F. Svensson, B. Rylander, I. Eklund, G. Karlsson, S. Wiberg, J. Spångberg, R. Johansson. Fr.v. knäst.: J. Wall, I. Rosén, J. Dahlberg, A. Norling, M. Elfving, R. Johansson, R. Flink, L. Wallén, J. Lundkvist (tränare). Foto: Leif Andersson.

RAPPORT FRÅN ISHOCKEYSEKTIONEN

Seniorlaget startade träningen den 23/8 1971. På denna hälsades vår nye tränare Janne Lundqvist välkommen. Under november hade vi blivit tilldelade *1 tim/vecka* på Saltsjöbadens konstisbana fr o m den 5/11.

Vi hade under hösten kontakt med sju st. klubbar som var villiga till träningsmatcher. Endast 2 st. av dessa kunde genomföras p g a svårigheter att få istider. Matcherna som spelades var mot Ingarö IF den 10/12 som vanns med 10—0 och mot Stinget AC där vi förlorade med 6—2. Stinget vann sin grupp i Div 4 övertygande.

Serien startade mycket bra för oss med 2 st. 10—2-segrar, varefter vi i fjärde omgången mötte Värmdö hemma och fick vår första förlust med 4—1. Den andra och sista förlusten med 7—3 kom mot Sorunda på deras hemmaplan.

Efter en mycket spännande serie och en strid mellan Värmdö och oss om andra plats efter Sorunda vilket betyder uppflyttning till div. 4, placerade vi oss som tvåa, efter att i de två sista matcherna slagit i tur och ordning Ingarö med 14—2 och dagen efter seriesegrarna Sorunda med 7—4.

Sorunda	14	12	1	1	85—25	25
Gustavsberg	14	10	2	2	92—40	22
Värmdö	14	8	4	2	50—23	20

Säsongen 1971—1972 har som framgår av ovan varit mycket lyckad. Detta beroende på en mycket krävande men rolig träning som "Janne" med stor framgång praktiserat och lyckats med.

Med förhoppning att vi även nästa säsong kan få behålla Janne som tränare, stödet från publiken samt sist men inte minst ökade möjligheter till träning på is före seriestarten, får jag tacka för ett gott samarbete och en rolig säsong 1971—1972.

Karl-Ivar Strömberg

Pojklagen har som vanligt hållit sig väl framme i de tre serier som Nacka Fritidsnämnd arrangerar varje år. I St. E. Cupen vann D-pojkarna sin serie och gick till åttondelsfinal. I slutomgången där de förlorade mot Cobran. A-pojkarna kom tvåa i serien och förlorade mot Hammarby i första cupmatchen. C-pojklaget blev tvåa i serien, förlust i sextondelen. C-pojkarna deltog även i julcupen arrangerad av Atlas Copco och gick där till final, förlust med 5—0. C-pojkarna gjorde ett besök i Finland och mötte där två lag, vilket gav en seger och en förlust. Dessa lag hoppas vi få besök av nästa år.

Ishockey-skolan

Ishockeyskolan som denna säsong drevs i sektionens regi med Ulla Sjölund som "rektor", har samlat 120—130 deltagare, som visat en entusiasm, som varit glädjande. Instruktörer har varit spelare ur A-laget. Den avslutande turneringen vann Ingarö-pojkarna, för vilka Jokka Dahlberg var ledare.

Med förhoppning om att vi snart har en konstfrusen bana i samhället fortsätter vi vårt nu tungrodda men mycket givande arbete med ungdomsverksamheten. Är det alldeles omöjligt att Kommun och Fabrik tjälps åt?

Till sist vill vi tacka alla som ställt upp med bilar när vi behövt hjälp. Ett stort tack till publiken, som visat större intresse än vi vågade hoppas på. Välkomna tillbaka och stöd oss i Div. 4.

MÖLNTORPS-GLIMTEN

Vår fritidsklubbs — GBM-klubben — fiskesektion hade inte heller i år några svårigheter med underlaget för genomförandet av Pimpel-KM. Däremot var abborrarna lite omedgörliga för en del av deltagarna. Följaktligen räckte såväl armar som uppsamlingskärl väl till den här gången. Detta trots att Knut Andersson landade en gädda vägande 2.480 g! Olyckligtvis betraktas all annan fisk än abborre med skepsis i dessa sammanhang, men i en separat tävlan om "största fisk" är nästan allt godtagbart och här blev denne gäddans baneman suverän.

Tävlingen avgjordes på Mälaren utanför ön Sävholmen med deltagande av såväl ungdom som garvade veteraner i gamet. Prislista, damer: 1 Pirjo Ehnlund 350 g, 2 Lisa Måhlberg 90, 3 Aune Leppälä 85, 4 Pia Ehnlund 75, 5 Kerstin Westman 40 g. Herrar: Klubbmästare Esko Pokela 2.540 g, 2 Helmuth Windszus 1.490, 3 Erkki Sivén 1.400, 4 Veikko Mylläri 1.310, 5 Rainer Sandvik 1.260, 6 Sven Träskvik 1.230, 7 Knut Andersson 980, 8 Henry Broström 740, 9 Esko Mylläri 710, 10 Matti Leppälä 620, 11 Ingemar Wall 560, 12 Arne Westman 510, 13 Harri Leppälä 470, 14 Stig Andersson 460, 15 Fritz Hellström 420, 16 Augustin Sääv 370, 17 Bror Andersson 340 g (fjolårsmästare!) 18 John Ehnlund 280, 19 Ernst Hellström 220, 20 Håkan Hedberg 180, 21 Niclas Norr 160, 22 Hans Westman 90, 23 Almer Blomkvist 70, 24 Jan Träskvik 55 g.

Skidsektionen — som förra säsongen nödgades inställa KM-tävlan p g a snöbrist — hade i år större gunst hos Kung Bore. Därmed skulle troligen också "finalen" om det år 1966 uppsatta vandringspriset avgöras: Knut Andersson och Martti Haarala hade redan två inteckningar och tre behövdes för att priset skulle bli ständig egendom! Trots en kämpainsats även av den gode Knutte, hamnade "bucklan" i betydligt yngre Marttis' prisskåp för alltid. Tävlingen skakade även fram en ny "komet", Bjarne Lindlöf, som säkert kan komma att konkurrera om ett ev nytt vpr! Banan passerade historisk mark vid Borgby Skans och mätte för damerna c:a 3 km och för övriga c:a 5,5 km. Start och mål var förlagda till fabriksområdet. Resultat, damer: 1 Irja

Årets klassegrare i skidtävlingen fr v M. Haarala, A. Blomkvist, I. Mylläri och K. Andersson.
Foto: Eilert, Strömsholm.

Mylläri 22,19 min, 2 Doris Gybrant 22,24, 3 Kerstin Westman 24,53, 4 Margit Nilsson 24,57, 5 Taimi Korhonen 29,46. Veteraner: 1 Knut Andersson 26,42, 2 Tore Andersson 28,12, 3 Gunnar Nilsson 28,18, 4 Edvard Eriksson 28,27, 5 Matti Leppälä 29,56, 6 Alvar Hannus 31,41, 7 Bertil Gybrant 34,43. Oldboys: 1 Almer Blomkvist 28,36, 2 Keijo Harju 29,20, 3 Veikko Mylläri 30,57, 4 Bertil Johansson 33,00, 5 Karl Andersson 33,41. Seniorer: Klubbmästare Martti Haarala 26,18, 2 Bjarne Lindlöf 26,29, 3 Sven-Erik Andersson 27,18, 4 Arne Westman 27,30, 5 Lars Blomkvist 28,26, 6 Ingvar Widell 35,23.

Lagtävlan vanns av Pressavd före Putsavd och Plåtslageriet.

I händelse av skidföre i nov—dec kan vi kanske hoppas på Vasaloppsstart för någon av våra grabbar nästa gång? (Ambitioner lär finnas!)

L. Johansson

RADHUSMÄSTERSKAPEN

I år gick det vägen. Snön som fallerade i fjol låg där den skulle den 26 februari då Ernst Bäckström drog igång Radhusmästerskapen för 21 gången. Bra väder, fint före och mycket folk hade samlats för att följa tävlingen som åskådare, 140 deltagare hade anmält sig och 110 kom i mål. Tävlingen var öppen för alla födda 1965 och tidigare. Alla fick priser.
Ernst Bäckström vill genom Gustavsbergaren tacka AB Gustavsbergs Fabriker, Domus, Hem och Skola, Hallmans, Fritidsnämnden, Kvinnogillet och alla frivilliga som hjälpt till med bidrag. Sist men inte minst vill han hjärtligt tacka Orienterings-grabbarna för all hjälp. Här följer de tappra vinnarna:

Flickor, födda 1964—65, 1 km

1	Susanne Persson	6 33
2	Ann Wallengren	7.44
3	Cecilia Nygren	7.51
4	Ulrika Asplund	8.41
5	Annika Löv	8.53
6	Åsa Fahlén	8.58
7	Susanne Klasson	9.22
8	Åsa Trolle-Lindgren	9.38
9	Cecilia Sjöstedt	10.35

Flickor, födda 1962—63, 1 km

1	Inger Rosén	5 35
2	Ann-Kristin Svensson	5.58
3	Lena Johansson	6.44
4	Maria Ekroth	7.15
5	Åsa Nordström	7.36
6	Laila Ringkvist	7.38
7	Pia Sandqvist	7.41
8	Anna Grundberg	8.48

Flickor, födda 1960—61, 1 km

1	Ann Carlbrand	6 37
2	Charlotte Nygren	7.22
3	Karin Langhard	7.38
4	Kristina Lindkvist	7.50

Flickor, födda 1958—59, 2,5 km

1	Ann-Lena Andersson	13.44
2	Åsa Olsson	14.51
3	Ann-Charlotte Rahm	14.56
4	Ella Forslund	16.03
5	Rose-Marie Kjellberg	19.21

Flickor, födda 1955—57, 2,5 km

1	Jill Daagarsson	10.32
2	Anette Hagelin	11.48
3	Ulla Forslund	12.16
4	Sonja Lingestål	16.06

Pojkar, födda 1963—65, 1 km

1	Klas Persson	6.21
2	Jan Lundkvist	6.23
3	Mikael Wester	6.26
4	Jan Tryggvesson	6 29
5	Arne Fallstig	6.32
6	Fredrik Sigekrans	6.37
7	Hans Benjaminsson	6.46
8	Leif Olsson	6.48
9	Fredrik Lundberg	6.52
10	Kristian Sjöstedt	7.02
11	Stefan Taxén	7.08
	Lennart Engström	
	Per-Anders Daagarsson	
14	Tomas Pettersson	7.28
15	Jan Blomberg	7.30
16	Anders Langhard	7.37
17	Lars Nilsson	7.38
	Stefan Nilsson	
19	Per Isaksson	7.41
20	Jonas Lundgren	7.54
21	Stefan Hedenskog	7.55
22	Magnus Eriksson	8.00
23	Tomas Jansson	8 05
24	Johan Forsberg	8.08
25	Anders Mohlin	8.13
26	Jonny Jansson	8.22
27	Mats Fall	8.34
28	Kjell Westling	8.37
29	Tomas Lundgren	8.53
30	Stefan Essman	8.57
31	Simon Scheiwiller	8.58
32	Conny Magnusson	9 03
33	Jan Björk	9.05
34	Ulf Ängerman	9.07
35	Ronny Elvin	9.27
36	Lars Eriksson	9.34
37	Peter Sigekrans	9.39
38	Sven Eriksson	9.48

BANDY - SLUTSPEL

Den 22 januari mötte Gustavsberg i en hängmatch Vesta i Uppsala. Efter en välspelad match segrade Vesta med 2—1.

I returmatchen på Ekvallen dagen efter segrade återigen Vesta, denna gång med 5—2. Gustavsbergsmålen gjordes av "Pärlan" Johansson och Benny Sjödahl.

Den 2 februari i en kvällsmatch i Uppsala mot kvartersgänget Lindsbergsklubben förlorade Gustavsberg med 6—4. Gert Nilsson och Benny Sjödahl "målade" för Gustavsberg, 2 mål vardera.

Returmatchen gick på Ekvallen den 6 februari i strålande solsken och det blev en ovanligt bra match. Gästerna gjorde första målet och så reducerade Alf Sundkvist till 1—1 och så blev det i halvlek.

I andra halvleken ökade Gustavsberg genom Affe Sundkvist till 2—1 på passning från Lennart Ohlsson och Gert Nilsson slog till på tennis utan chans för målvakten och det stod 3—1. På passning från Sundkvist gjorde "Pärlan" Johansson mål och i en klunga framför mål slog Benny Sjödahl in bollen, så att matchen slutade med gustavsbergsseger med 5—1.

Lördagen den 5 februari kom Eskilstuna till Ekvallen i en returmatch, som slutade med seger för "smederna" i det knappaste laget, 2—3.

Gustavsberg hade länge 2—2 och man började tro på oavgjort, men Eskilstuna fick ett frislag och deras hi "Råttan" Boman slog till perfekt i övre högra hörnet och det blev vinstmålet.

Söndagen den 13 februari kom IFK Stockholm till Ekvallen och mötte Gustavsberg i en jämn match. Gästerna gjorde 1—0 direkt på hörna och Gustavsberg utjämnade genom Pentti Dahlberg i första halvleken.

"Pärlan" Johansson ökade på med 2—1 efter ett sologenombrott med skott i mål och allmän glädje bland gustavsbergspubliken.

IFK Stockholm reducerade till 2—2 genom Janne Åslund och det blev slutresultatet.

Nu återstår endast två matcher i serien, mot Triangeln och Selaöpojkarna. Det blir dock endast bortamatcher i fortsättningen.

Selaö mötte Gustavsberg onsdagen den 16 på Söderstadion och förlorade med 2—4 och söndagen den 20 spelade Gustavsberg mot Triangeln och vann knappt med 3—2. Gustavsbergsmålen gjordes av Benny Sjödahl 2 och Alf Sundkvist.

Serien är slut och Gustavsberg blev trea i tabellen.

Axman

Div. II Östra Svealand (slutspelat)

Eskilstuna	14	12	0	2	71—35	24
Vesta	14	10	1	3	60—38	21
Gustavsberg	14	7	2	5	41—38	16
Selaöpojkarna	14	6	2	6	34—30	14
Lindsbergskl.	14	6	1	7	49—42	13
IFK Stockholm	13	5	3	5	31—38	13
Triangeln	14	2	2	10	23—58	6
Hägersten	13	1	1	11	22—52	3

39	Lennart Löfström	9.51
40	Mats Ringkvist	9.53
41	Mattias Grenholm	10.14
42	Magnus Hammar	11.03
43	Johan Treskog	11.38
44	Per-Arne Bäckström	12.49

Pojkar, födda 1960—62, 2,5 km

1	Mikael Persson III	11.54
2	Mats Blomberg	13.23
3	Urban Johansson	14.07
4	Björn Holmér	14.24
5	Mikael Persson II	14.39
6	Mikael Hansson	14 51
7	Jan-Olov Löfström	14.53
8	Stig Ängerman	15.14
9	Peter Essman	15.45
10	Anders Säfström	16.05
11	Robert Klasen	16.19
11	Peter Hansson	16.19
13	Jan Eriksson	16.21
14	Tomas Björk	16.22
15	Leif Johansson	16.26
16	Göran Lingestål	16 38
17	Tomas Jansson	16.40
18	Claes Taxén	16.43
19	Ulf Herrder	16.47
20	Esa Kärppä	16.51
21	Berndt Sturm	16.52
22	Kjell Sahlén	16.53
23	Mikael Hellstadius	17.13
24	Tomas Storbacka	17.46
25	Gianluca Rabaini	17.49
26	Anders Engstrand	17.55
27	Lars Sandström	17.56
28	Martin Fieth	18.04
29	Urban Kaström	18.05
30	Nils Jansson	19.08
31	Björn Norling	21.44
32	Kent-Åke Bäckström	23.14

Pojkar, födda 1958—59, 2,5 km

1	Jan Östergren	10.17
2	Gunnar Lindholm	10 23
3	Dan-Anders Daagarsson	10.43
4	Anders Nordström	11.42
5	Agne Nylander	13.31
6	Peter Landin	13.49
7	Arne Borg	14.02
8	Tomas Hagström	15.23

Pojkar, födda 1955—57, 5 km

1	Lars Albertsson	21.37
2	Tommy Lindgren	23.09
3	Björn Lindberg	24.39
4	Roger Hagelin	24.51
5	Rune Berg	29.33

RM-turneringen i Korphockey 1972

AB Gustavsbergs Fabrikers lag 1 hämtade hem segern även detta år i RM-turneringen i Korphockey 1972. Finalen gick mellan K. Dalarnas PK, Borlänge och Gustavsberg. Vi tar oss friheten att citera Ingemar Lundkvist från KPA:s Kansli. "En väl utförd och kämpastark finalmatch, där spänningen fanns kvar ända till 15 sek. före full tid då Gustavsberg endast ledde med 3—2. Båda lagens finalvärdighet belystes även av de båda Gävle-domarna som aldrig tidigare upplevt ett så oerhört högt tempo i en s k korpmatch." Matchen slutade 4—2. Trea blev Ktf Södra Kalmar läns Pf och fyra Ktf Norrköping med omnejd.

Gustavsbergs Båtklubb har fyllt 50 år. Kring Gustavsbergs kolångares ratt, nu i klubbens ägo som arv från fabriken, ses fr.v. Anders Steen, länge v. ordf. och styrelsemedlem, Torsten Rolf sekr. och ordf. i olika etapper sedan 1949, Sigvard Larsson och Herbert Bergschöld, i många år kassörer. Torsten Svensson, som saknas på bilden, har varit varvsbas, också i många år. Alla fem fick vid jubileet Saltsjöns Båtförbunds diplom och förtjänstmärke.

VANDRA MIN VÄG

En förtjusande lördagmorgon den 11 mars 1972 (daton vill jag nämna därför att vi har haft en sån solfattig början på året) hade Fiskeklubben anordnat en pimpeltävling på Långträsket med början klockan 9. Tävlingen var öppen för seniorer, juniorer och damer.

När jag gick dit, valde jag vägen över Farstaborgs idrottsplats, följde sen ett scouterspår till reningsverket. Skaren bar ganska bra, så det gick fint att ta sig fram. En man jobbade med att hugga upp is, som frusit under natten. Jag tog vägen förbi tunnelingången och fortsatte mot Ekbacken. Det var ett tunt snölager på skaren och spåren av rådjur och hare var många. Några djur såg jag inte. Den första jag mötte var däremot vår fotograf Hilding, som redan hade tagit sina bilder och förmodligen skulle till en annan marknad.

Jag halkade mej ned till Långträsket och gick omkring och tittade på pimplarna. De flesta var synnerligen ivriga. Fick man inte napp efter några försök, så borrade man bara nya hål och försökte på nytt. Några länsade smörgåsförrådet och kaffetermosen redan vid tio-tiden, njöt av solen och tog det lugnt. Men det blåste ganska friskt i träskets längdriktning. Åt Lemshagaändan var det emellertid ganska skönt men det inverkade inte på fiskelyckan. Abborrarna var små, cirka 40 gram med något undantag. Jag såg snart att de, som metade på mask, lyckades bäst. Abborrarna var alltså hungriga och bet på vad som helst. Vattnet var alldeles klart. När man lyste ned i hålet, kunde man se fiskarna komma fram och nosa på masken utan att hugga, så det är inte roligt alla gånger att vara sportfiskare. Då är det bättre att gå ut på Baggen och rycka strömming, som någon uttryckte sej.

Nu är det så att Beatelund äger en liten del av Långträsket och för att man inte skulle överskrida gränsen, så har Fiskeklubben hyrt deras del, så nu fick man fiska över hela sjön. Men det hjälpte inte. När klockan var tolv samlades man för invägning av fångsten. Segraren hade fått 17 abborrar på tillsamman 670 gram och andre man hade 23 abborrar med en sammanlagd vikt av 650 gram.

Namnet på segraren var Kalle Rauch inte att förglömma och så kan man konstatera att Fiskeklubbens styrelse hade haft lyckan med sig, ty även vädret var strålande, även om vårvindarna var friska.

Axman

Pimpelfiske vid Långträsket.

Tillfällig informationstidning

från Gustavsbergs värme- och sanitetsavdelning

1972 års stora branschmässa för VVS (Värme-Ventilation-Sanitet) kommer den 13—18 april i S:t Eriksmässans utställningslokaler i Älvsjö, söder om Stockholm. På eftermiddagarna har konsumenter möjlighet att se utställningen.

Eftersom det har kommit fram många nyheter från vår utvecklingsavdelning har Gustavsberg satsat på en monter med utpräglad nyhets- och utvecklingskaraktär. Detta poängteras också av en egen nyhetstidning som fått namnet "Utveckling". Tidningen informerar bl a om Gustavsbergs nya termostatblandare för tvättställ, bidéer, badkar, dusch och diskbänk.

Tidningen kommer att användas på många sätt i vårt försäljningsarbete. Den kommer också att lämnas ut till alla fabriksenheter och placeras i närheten av entréer och stämpelklockor. Om det inte går att få tag på en tidning i fabriken så ring till Preissler ankn. 290 eller kom upp till 3:e våningen i Gamla Kontoret och hämta en.

GUSTAVSBERG

Födda

14.1 Helena Margaretha dotter till Hans-Erik Palmér o.h.h. Ingrid Margareta f. Lindfors, Björnskogsv. 68
17.1 dotter till Eero Olavi Keränen o. Marja Terttu Rajala, Villag. 2
18.1 Peter son till Jukka Olavi Dahlberg o.h.h. Kerstin Margareta f. Lemoine, Trallbanev. 8
18.1 dotter till Pekka Juhani Heiskanen o. Tuula Tellervo Jankkila, Farsta gärde 16
21.1 son till Evert Ingemar Ljungholm o.h.h. Kerstin f. Ölmin, Björnskogsv. 46
23.1 dotter till Arne Krister Andersson o.h.h. Gunilla Margareta f. Rydell, Skyttev. 12
25.1 son till Anders Lennart Björnhård o.h.h. Inger Birgitta Linnéa f. Hagström, Meitens v. 11
2 2 son till Björn Åke Krister Gustavsson o.h.h. Agneta Mari Gunilla f. Forsberg, Hovv. 34
6.2 dotter till Leif Erik Hörndahl o.h.h. Ulla Margareta f. Sjögren, Björnskogsv. 52
6.2 dotter till Karl Erik Lennart Damström o.h.h. Solveig Marianne f. Eriksson, Trallbanev. 2
7.2 Anna Maria dotter till Nils Kåre Svedberg o.h.h. Eva Märta Margareta f. Walén, Skyttev. 6
11.2 son till Viola Berit Niemi, Skyttev. 6
12.2 son till Folke Krister Alexander Ekfors o.h.h. Doris Marie Elisabet f. Nordström, Gamle Svartens v. 3
13.2 son till Kaj Bernhard Sundsten o.h.h. Maire Vappu Anneli f. Pitkänen, Villag. 14
15.2 son till Martti Kalevi Laitinen o.h.h. Helena Marjatta f. Laine, Skyttev. 27
16.2 son till Monica Anita Svensson, Björnskogsv. 62
19.2 son till Lars Åke Nilsson o.h.h. Gertrud Elisabet f. Banck, Rutens v. 22
23.2 dotter till Maud Anna-Stina Blomqvist, Meitens v. 21
24.2 dotter till Karl Douglas Ragnar Undin o.h.h. Ingegerd Marie-Louise f. Rylander, Björnskogsv. 76
25.2 son och dotter till Ulla-Britt Ryder, Farsta gärde 12
27.2 son till Leif Erik Eriksson o.h.h. Annika Marianne f. Vennberg, Rutens v. 4
27.2 son till Dagmar Rose-Marie Andersson, Alg. 1
29.2 dotter till Nils Johan Höglund o.h.h. Mary Margareta f. Backman, Björnskogsv. 20

Vigda

28.1 Erik Håkan Lund o. Inger Marianne f. Berglund
1.3 Knut Uno Armas Wik o. Marianne f. Borén

Döda

9.2 Sven Edvin Johansson, Grindstugärde G 40 — 74 år
26.2 Frans Oskar Renius Jonsson, Anneberg — 78 år

Tack

Ett hjärtligt tack för all uppvaktning på min 50-årsdag. *Eivor Person*

Till Gustavsbergs Fabriker, arbetskamrater och vänner ber jag att få framföra mitt hjärtliga tack för vänlig hågkomst på 60-årsdagen.
Anna Lisa Pettersson

För all vänlig hågkomst med vackra ord, blommor och gåvor på min 60-årsdag framför jag mitt hjärtliga tack! *Ivar Holmqvist, Reftele*

Ett hjärtligt tack för all uppvaktning på min 50-årsdag. *Elvi Westman, Mölntorp*

För allt vänligt deltagande vid min make, vår far Waldemar Wahlgrens bortgång tackar vi innerligt.
Ingrid, Gerd, Kjell och Birgit

För allt vänligt deltagande vid min make Sven E. Johanssons bortgång samt för den vackra blomstergärden vid hans bår framföres ett varmt tack.
Maria Johansson

Ett hjärtligt tack för allt vänligt deltagande vid min makas och mors, Johanna Hultgren, bortgång samt för alla vackra blommor vid hennes bår, ber vi härmed till släkt och arbetskamrater, grannar och vänner, samt till Fabriksledningen få framföra vårt varma tack. *Uno och Åke Hultgren*

Gustavsbergs församling

VARJE SÖNDAG 11.00 Högmässa.
VARJE LÖRDAG 10.00 Barnens Kyrktimme.
VARJE TORSDAG 19.30 Aftonbön.

KONFIRMATION äger rum lördagen 6 maj kl. 17 (kyrkoherde Ekströms grupp). Nattvardsgång söndagen 7 maj kl. 11. — Lördagen den 13 maj kl. 17 (komminister Lundquists grupp). Nattvardsgång söndagen den 14 maj kl. 11.

BARNENS KYRKTIMME pågår varje lördag kl. 10 fram till den 6 maj, då terminen avslutas med utfärd för eleverna med familjer.

A. F. BECKMAN
Begravnings- & Eldbegängelsebyrå AB
Götgatan 33 - 116 21 Stockholm
Affär och kontor: vx 44 98 70
Efter kontorstid: 43 58 43, 43 50 08, 40 94 90

INGARÖ

Födda

11.1 Helena Maria, dotter till Peter Hennix o.h.h. Edit Maj-Britt f. Lindh från Krokvägen 39
12.1 en son till Karl Rune Welin o.h.h. Eva Viola f. Johannesson från Marikavägen 24
17.1 en dotter till Stig Åke Bertil Karlsson o.h.h. Ulla Britt f. Hedström från Slingerstigen 46
3.2 en son till Bengt Olov Valtersson o.h.h. Gerd Inger f. Eriksson från Björnö gård
11.2 en dotter till Börje Ingemar Olsson o.h.h Birgit Elisabet f. Waara-Grape från Kalle Flygares väg 23
11.2 en dotter till Åsa Margareta Lönn från Bergstigen 9

Döda

18.1 Karl Erik Birger Eriksson från Oppstugan, Skälsmara
27.1 Ester Maria Elisabet Karlsson f. Eriksson från Pensionärshemmet, Lövhamra
22 2 Elsa Katarina Westerberg från Soläng, Eknäs

HÖGMÄSSA varje sön- och helgdag kl. 11.00.

SÖNDAGSSKOLA varje söndag kl. 9.30 t.o.m. 30/4.

HELGMÅLSBÖN första lördagen i varje månad kl. 18.00.

INGARÖ KYRKLIGA SYKRETS samlas varannan onsdag kl. 13.00.

GUDSTJÄNST I SKÄLSMARA MISSIONSHUS hålles sönd. 16/4 kl. 18.00.

KYRKANS UNGDOM samlas sista gången för terminen 20/4 19.00 i Ingaröhemmet.

FÖRSAMLINGSAFTON hålles torsd. 27/4 kl. 19 00 i Ingaröhemmet. Komminister Arne Forsberg från Storkyrkoförsamlingen ger oss en skildring av "Grekisk Påsk". Samkväm.

KONFIRMATION och konfirmandernas första nattvardsgång firas söndagen den 7/5 kl. 9.30 resp. 11.00.

FRILUFTSKONSERT vid klockstapeln kl. 9.00 inleder som vanligt firandet av Kristi Himmelsfärds dag den 11/5 därefter serveras kaffe i Ingaröhemmet. Kl. 11.00 hålles Familjegudstjänst i kyrkan i anslutning till söndagsskolans avslutning och vårutfärd.

BREVLÅDA

Svar till "Pensionär"

Varför så anonym? När man kan skriva så fint och uttrycka sig så väl, kan man gott skriva under sina tankar med både namn och adress. Enligt er önskan kommer "minnena" in i vårnumret. Ta nu fram cykeln en stilla dag och hälsa på oss. Redaktionen finns högst upp i "Gula byggningen". Säkrast förmiddagar, välkommen! *Red*

ERIKSVIKS BOKBINDERI
OLOV SJÖBECK
Vårvägen 9, Saltsjö-Boo
Tel. 715 18 22
Privat- och partibokbinderi
Även inbindning av GUSTAVSBERGAREN

GUSTAVSBERGS FRIMÄRKSKLUBB

Gustavsbergs Frimärksklubb hade sitt årsmöte den 3 febr. Ordf. Gösta Dahlberg hade avsagt sig återval och den nya styrelsen fick följande sammansättning:

Ordförande:	Gunnar Lander, Gustavsberg
Vice ordf.:	Olle Strömfeldt, Värmdö
Sekreterare:	Nils Engström, Värmdö
Kassör o. kont.man:	M. Hammarbäck, Gustavsb.
Vice sekr.:	Ingvar Andersson, Saltsjö-Boo
Revisorer:	Bertil Nävertun, Värmdö
	Hans Thunvik, Värmdö

För Ungdomsvadelningen:

Ledare:	Martin Hammarbäck, Gustavsberg
Ordf.:	Heinz-Erik Develius, Gustavsberg
Biträdande:	Magnus Sjökvist, Saltsjö-Boo

Ur protokollet kan vidare inhämtas att ett "Sommarlotteri" skall anordnas med beräknad start i april, att den nyvalde sekr. trodde att medlemsbladet skulle vara färdigt samma månad.

Nils Engströms tävlingsbidrag till Frimärkets Dag 1972 har blivit godkänt som tävlingsbidrag och visades på Postmuseum den 20 mars med fortsättning i höst den 7—9 oktober.

BORIS STOJKOV

ställer ut skulptur

i keramik, trä och sten

Kristallsalen 6—14 maj

GUSTAVSBERGS ZOOLOGISKA AB

Hjortstigen 10, Gustavsberg

Fiskar — Akvarier — Tillbehör

Öppet: Måndag—torsdag 18.30—20

FRÅGAN ÄR FRI

Vi får minsann inte många skrivna insändare. Men per telefon hör läsarna av sig. Tack för det. All kommunikation mellan människor är värdefull. Nyss undrade någon varför i all sin dar en förslagsprisvinnare fick en tysk servis i pris. Här jobbar vi enträget på att framställa goda produkter och vi lyckas ofta med det också. Vi står oss gott i jämförelse med våra konkurrenter på porslinsidan.

Vad var det månne för märke på pris-TV:n? Det var väl Luma hoppas vi?

En annan röst vill ha en varm hälsning framförd till kassörskorna på Domus som enligt den stockholmske gentlemannens uppfattning var vänliga och genomtrevliga. Vilket härmed framföres — det var väl vackra rosor?

En annan röst, som gör sig till tolk för många, vill ha in en önskan om nybörjarkurser för enklare snickeri för folk som aldrig haft träslöjd i skolan (läs kvinnor). Folkdanskunskaper efterfrågas även. Redaktionen ber att få anmäla sig till båda kurserna omedelbart.

ÄLGTRAGEDI!

Under den rubriken i förra n:r av Gustavsbergaren anklagade M. Lindstedt en grupp, jag citerar: "s k djurvänner hade följt älgfamiljen i spåren och älgarna flydde i panik med olyckan som ett tragiskt resultat". Detta är en ren lögn och som sådan får den ej förbliva bestående.

För att ta det hela från början: Undertecknad gick vid 7-tiden den 23 jan. upp i skogen bakom Lugnet för att ta mig ut till Lagnö via kafferast och korvgrillning, men jag hann inte längre än till den stora inägan där G-bergs ägor möter Annebergs, så stötte jag ko med kalv från nattlegan. Jag följde spåret 100 m. för att se åt vilket håll dom vikit av och när jag såg att dom gått åt Dunderbacken gick jag ut på den lilla "holme" som ligger norr om Dunderbacken på den åker som kallas Annebergs djupäng, här gjorde jag upp eld för att dricka kaffe. Kl. var nu ungefär 08.30. Jag ropade på några kompisar på PR-radion, talade om min position och vad jag hade sett, vi kommer sa dom. Under tiden såg jag folk som åkte skidor, som gick och sådana som sprang huller om buller i terrängen, med eller utan hund. Nå, kompisarna kom så småningom och vi pratade om hur vi bäst skulle dela upp oss för att störa, ja just störa så lite som möjligt, vi skulle träffas på Bölanberget så småningom. Vi bestämde oss för att 2 skulle gå åt Långsunda, 2 till sina fordon vid Skevik, och jag + Adam skulle dra oss via Skeviks grotta till Bölan. När vi kom till grottan ropade han som cyklat att en älg hade blivit påkörd vid granplanteringen i Bölebacken. Här träffade vi Bertil så jag stannade upp ett tag medan Adam fortsatte och kom lagom för att se hur man stack älgkon.

Här skulle mitt beriktigande kunna sluta men jag sitter och tänker på instundande höst då dessa ståtliga djur skall mejas ner till ett antal av mellan 30—40.000 av delvis helt okompetenta skyttar, hur 100-tals av dem blir skadeskjutna och uppspårade först dagen efter. Vad vi människor är grymma.

Är det oklart med något om älgtragedin så går det bra att ringa undertecknad.

Åke B.
tel. 303 06

Se ishockey-VM i
Luma färg-tv
Nyhet! 26" 110° 3.890:-
Typ LF 26B28, komplett med bänk och klothjul. I teak eller valnöt. Pris i jakaranda 3.965:—
En annan nyhet är Luma 22″ färg-tv, typ LF 22B25. Benställning med klothjul ingår i priset. I teak, valnöt eller jakaranda för 3.245:—
Exempel på låneköp, LF26B28
Kontant (minst 5%) 290:—
Lånekostnad 432:—
Att betala vid köpet 722:—
Kvar att betala 3.600:—
Med 180:— per månad under 20 mån. utom i juli och december.
Märket för köptrygghet i Domus
COLOR ELECTRONIC
1 2 3 4 5 6 7
Luma

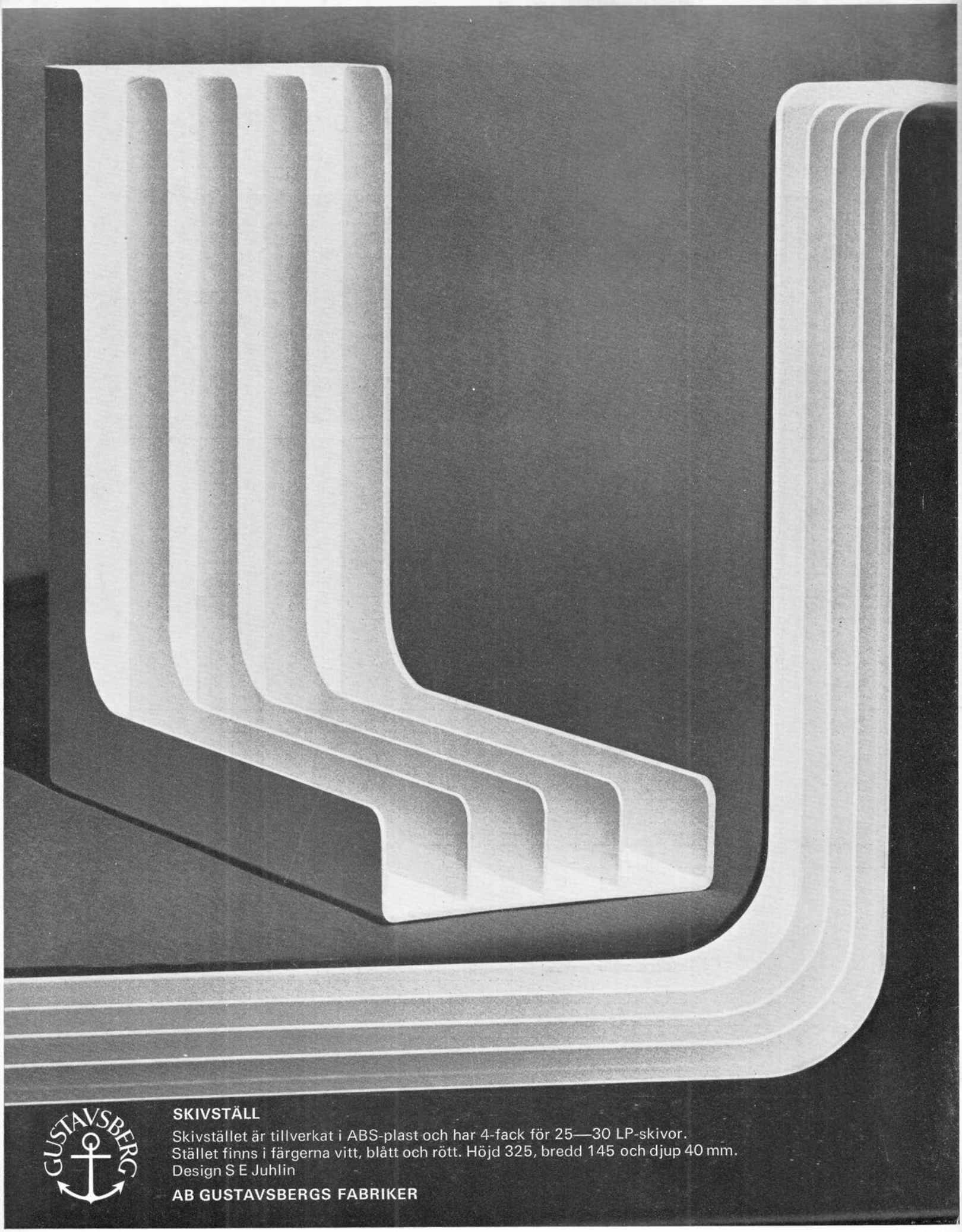

SKIVSTÄLL

Skivstället är tillverkat i ABS-plast och har 4-fack för 25—30 LP-skivor.
Stället finns i färgerna vitt, blått och rött. Höjd 325, bredd 145 och djup 40 mm.
Design S E Juhlin

AB GUSTAVSBERGS FABRIKER

Pris 2:—